

# ST·OLAV

K A T O L S K T I D S S K R I F T

NR. 23/24

89. ÅRGANG

17. DESEMBER

1977



**AV INNHOLDET:**

REISE TIL NATTENS ENDE

SIDE 8

NORSK KUNST I BILDER

SIDE 14

MESTER ECHEHART OG SJELEGNISTEN

SIDE 15

NESTE NUMMER KOMMER 21. JANUAR 1978

# HUBERTUS BRANDENBURG BISKOP AV STOCKHOLM

I det bladet går i trykken meddeles at biskop Hubertus Brandenburg, hjelpebiskop av Osnabrück, er utnevnt til biskop av Stockholm, et bispedømme som omfatter hele Sverige.

Hubertus Brandenburg er født i 1923 i Osnabrück, og presteviet i 1952. Han har ledet ungdomsarbeid og arbeid for

voksne menn i Osnabrück. I 1957 overtok han ansvaret for bispedømmet Osnabrücks finansforvaltning, og for tre år siden ble han utnevnt til hjelpebiskop og ble bispeviet 26. januar 1975. Siden den tid har han ledet den delen av bispedømmet som omfatter Hamburg og Slesvig-Holstein.

.. Biskop Brandenburg har flere ganger besøkt Sverige, og gjennom Ansgarsverk lært situasjonen i landet å kjenne. Diaspora-arbeid og økumenikk er hans hovedinteresser, uttaler biskopen til Katolsk Kyrkotidning. Innsetteisen vil antagelig finne sted i februar.

## TRE KIRKEDISTRIKTER I NORGE I TI ÅR TIL

*Fellesærklæring fra de norske overhyrder*

*Kjære norske katolikker.*

Som deres overhyrder henvender vi oss til dere for annen gang i år, denne gang for å redegjøre kort for resultatet av den høring vi i mai tok initiativet til.

Som det vil være kjent for de fleste, var hensikten å vinne dypere innsikt i hvorledes våre katolske kristne vurderer den eksisterende kirkeordning i vårt land og hvilke ønsker som måtte være fremherskende med henblikk på fremtiden.

Både kirkelige grupperinger — fra landsomfattende organisasjoner til lokale menighetsråd — og flere engasjerte legfolk har reagert positivt på vår utfordring og meddelt sitt syn dels skriftlig dels muntlig, i sist-

nevnte tilfelle til Mons. Theodor Suhr, tidligere biskop av København, som på vår anmodning har besøkt samtlige kirkedistrikter og vært i personlig kontakt med et representativt utvalg av våre troende og da særlig med våre prester.

På slutten av sitt besøk utarbeidet biskop Suhr en rapport der han redegjorde for sine inntrykk og sin personlige vurdering. Hvorefter biskopene Gran, Schwenzer og pater Goebel kom sammen med biskop Suhr for

å gjennomdrøfte problematikken i den hensikt å komme til enighet om et felles standpunkt.

Det fremgikk entydig av høringen at praktisk talt alle ønsket et vesentlig større kirkelig samarbeid enn det vi har idag.

For Syd-Norges vedkommende var tendensen klarest: man ønsket stort sett ett bispedømme med Biskopelige Vikarer med flest mulig fullmakter i Trondheim og Tromsø (modell C 2).

For Midt- og Nord-Norges ved-

### KÅRE LANGVIK-JOHANNESSEN FORMANN I LILLESTRØM MENIGHETSRAÐ

Professor Kåre Langvik-Johannessen er nylig valgt til formann i Lillestrøm menighetsråd. I listen over menighetsrådsformenn i St. Olav nr. 21 er oppgitt galt navn. Likeledes er Hans Aaraas formann i menighetsrådet i Bergen, ikke Emily Holm.

### ABBÉ PIERRE I OSLO

Den franske Abbé Pierre, som grunnla «Emmaus»-bevegelsen og inspirerte «Svalene» som arbeider i U-landene, holdt 24. nov. et foredrag i Oslo: «Ce cri de l'homme: Pour quoi vivre?»

### STRUKTURSEMINAR PÅ MARIAHOLM

27.—28. november holdes et seminar om kirkelige strukturer med deltagelse av biskop Gran og generalvikaren for København bispedømme Ib Andersen. Da dette nr. av St. Olav går i trykken 25. nov., kommer referatet først i januar.

Pastor Hansteen Knudsen fyller 65 år  
23. desember.

\*

Bror Robert Anderson, Tinn, fyller  
45 år 23. desember.

\*

Fru Ragna Rosati, Caritas Norge, fyller  
70 år 30. desember.



kommende var meningene delte og stod mellom status quo (mod. A 1) og ett bispedømme med Biskopelige Vikarer som nevnt ovenfor (mod. C 2).

Selv om bildet byr på en rekke usikkerhetsfaktorer, som det ville føre for langt å komme inn på her, er vi dog blitt overbevist om at målet på sikt må være å tilstrebe full organisk kirkelig enhet i vårt land. Opprettelsen av et eneste bispedømme — selv med maksimal selvstendighet for Midt- og Nord-Norge — anser vi for urealistisk for nærværende. Vi mener en periode på omtrent ti år bør gå forut for et slikt eventuelt skritt. I den tid må et stadig mer intensivt samarbeid systematisk søkes realisert, ikke minst hva angår de allerede eksisterende organisasjoner som i høyest mulig grad må tilstrebes å fungere på landsbasis. Overhyrdene bør komme sammen flere ganger i året for å ta opp interne anliggender. De vil også søke å oppmuntre og støtte opp om alle bestrebelsler på et utvidet samarbeid som også kan omfatte utveksling av prester.

Først mot slutten av nevnte tiårsperiode mener vi det vil være mulig å ta standpunkt til en kirkerettslig formalisering av den oppnådde enhet. Også da kan det være naturlig med en ny høring lik den nyss avholdte.

Vi er i tråd med dette blitt enige om å be Roma gjennom den Apostoliske Delegat om å gjøre Nord- og Midt-Norge til selvstendige Prelaturer, samtidig som vi har redegjort for den ovenfor skisserte målsetning.

Det er en glede til slutt å kunne meddele at Den Nordiske Bispekonferanse, som samvittighetsfullt har drøftet vårt opplegg, har gitt dette sin fulle tilslutning.

Nok engang holder vi det imidlertid for riktig å gjøre oppmerksom på at vårt initiativ er av rent rådgivende art og ikke må oppfattes som bindende for Kirkens øverste myndighet.

Vi tror og håper at denne vår beslutning må bli til velsignelse for Den katolske kirke i Norge og at hver av dere vil gjøre sitt til at vårt foreha-

vende vil lykkes i henhold til Guds vilje.

Vi ber Herren velsigne dere alle.

Gitt i København  
17. november 1977

† John W. Gran  
Biskop av Oslo  
Gerhard Schwenzer  
Apost. Vikar for Midt-Norge  
Gerhard Goebel  
Apost. Administrator for  
Nord-Norge

## CARITAS EMNE FOR BISPE- KONFERANSENS MØTE

Caritas var hovedtema for den nordiske bispekonferanses møte på Magleås, Danmark. Sammen med Caritaslederne fra fire nordiske land, deriblant pastor Harald Taxt, drøftet biskopene praktiske spørsmål. Et felles nordisk hyrdebrev om Caritas ble

forberedt. Fra Norge var dessuten legmannsrådets formann Odd Barra til stede.

Det ble vedtatt at man skal la pengene fra faste-aksjonen gå til forskjellige enkeltprosjekter, med mulighet for å fortsette hjelpen i noen år. I 1978 vil hovedprosjektene være et pastoral- og sosialsentrum i Mexico og et landbruksprosjekt i Nordøst-Brasil. Når det gjelder varige hjelpe-forbindelser spørres det om det beste ikke er, at de enkelte bispedømmer eller sogn tar initiativet.

Biskop Gran vil reise til Panama i januar, til et møte for Fasteaksjonens internasjonale arbeidsfellesskap.

### FINANSIELL STØTTE TIL NORDEN

Norden er ikke bare giver. Den katolske kirke i Norden er også mottager. Ved å forlate «Kongregasjonen for Troens Utbredelse» mister vi endel finansiell støtte fra Roma. Tyske biskoper er rede til å hjelpe, via orga-  
(Forts. side 21)

### REDAKSJONELT:

# Jul



*I desembernummeret venter man å finne moraliserende betraktninger over juleutstillinger i november, krigsleketøy for barn og kommersialiseringen av en kristen høytid. Ofte er det underforstått: hvis menneskene hadde hatt tro, ville de ikke trenge noe av dette som kan kjøpes for penger.*

*Redaksjonen foretrekker ikke å synge med på dette gamle refreng. Kan-skje skjuler den materielle overflod en menneskelig fattigdom. Likevel må det være mulig å leve Evangeliet også i denne rammen, liksom «den kristne kjærlighet finner en ny inkarnasjon» en natt blant fattige i urskogen, slik Anne-Lisa Amadou beskriver det i sin artikkel om en novelle av Bernanos.*

*«Det å glede en annen er den eneste glede,» sier Øverland. Om man må ty til et par dyre skistøvler for å gi gleden, behøver kjærligheten som får oss til å gi, ikke være mindre verdifull.*

*«Alle ting tjener dem til beste som elsker Gud.» Om julen mer og mer ligner det opprinnelige norske midtvintersblot, kan kristne benytte anledningen til å gi litt varme, litt omsorg, litt glede, i denne tiden når det er til-latt å myke opp vår «tre skritt fra livet»-holdning til hverandre.*



# LITURGISKE NOTATER

ved frater Kjell Arild Pollestad o.p.

GOD JUL!

Det er så viselig innrettet at hver gang vi nærmer oss en stor høytid kommer St. Olav med dobbeltnummer. Konsekvensen for denne spalte er at kalenderen svulmer opp, mens det blir tilsvarende liten plass til ut-

fyllende opplysninger og kommentarer. Av julefeiringens historie blir det derfor bare plass til noen ord om festens opprinnelse.

De første kristne synes ikke å ha vært særlig opptatt av Kristi fødsel og barndom. Det fremgår blant annet

av den beskjedne plass barndomsberetningene inntar i evangeliene overlevering. Hverken Markus eller Johannes nevner begivenhetene i Betlehem, og ingen av evangelistene angir noen dato for Kristi fødsel. Men spekulasjonen om hvilken dag Herren ble født begynte allerede på 200-tallet, og Clemens av Aleksandria mente begivenheten hadde funnet sted 20. mai. Derimot har vi ikke noe vidnesbyrd om at festen ble alminnelig feiret før på 300-tallet. Fra 336 stammer det første vidnesbyrd om at festen i Roma ble feiret 25. desember, som også var dagen for den hedenske solfesten *Natalis Solis Invicti*. Denne dagen er trolig bevisst valgt av de romerske kristne for å markere motsetningen til solfesten: mens hedningene feiret solens fødsel, feiret de kristne det sanne lys, «rettferdighetens sol», som ble født i Betlehem i Judæa. Fra Roma bredte festen seg til hele den vestlige kirke. I Østen ble derimot festen for Herrens dåp regnet som den store høytid, ved siden av påske og pinse. Denne ble feiret 6. januar, og ble flere steder blandet sammen med festen for Herrens fødsel. Festens navn var *Epifani*, Herrens Åpenbaring. I den ortodokse kirke feires denne festen fremdeles til minne om Herrens dåp. I Vesten ble Epifani en feiring av Kristi åpenbaring for hedningene, og dagens evangelium er fremdeles beretningen om de hellige tre konger, samtidig som man også mintes Jesu dåp og brylluppet i Kana. I 1955 ble feiringen av Herrens dåp lagt til søndagen etter Epifani, men som det fremgår av kalenderen faller denne festen bort når Epifani ikke feires på dagen, men på den følgende søndag. Såvel festen for Herrens fødsel som for hans dåp fikk trolig økt betydning i Kirken som en følge av de dogmatiske stridigheter om inkarnasjonen og Kristi person som preget 300-tallet og de følgende århundrer. God jul!

## LITURGISK KALENDER

### DESEMBER:

18. 4. søndag i advent. Es. 7, 10—14; Rom. 1, 1—7; Matt. 1, 18—24.
19. Ferial. Dom. 13, 2—7. 24—25; Luk. 1, 5—25.
20. Ferial. Es. 7, 10—14; Luk. 1, 26—38.
21. Ferial. Høysangen 2, 8—14; Luk. 1, 39—45.
22. Ferial. 1. Sam. 1, 24—28; Luk. 1, 46—56.
23. Ferial. Mal. 3, 1—4. 4, 5—6; Luk. 1, 57—66.
24. Ferial. (morgenmessen). 2. Sam. 7, 1—5. 8—12. 14—16; Luk. 1, 67—79.

### JULETIDEN:

MIDNATTSMESSEN: Es. 62, 1—5; Ap.gj. 13. 16—17. 22—25; Matt. 1, 1—25.

### DE TRE JULEMESSER:

- I Es. 9, 2—4. 6—7; Tit. 2, 11—14; Luk. 2, 1—14.
- II Es. 62, 11—12; Tit. 3, 4—7; Luk. 2, 15—20.
- III Es. 52, 7—10; Hebr. 1, 1—6; Joh. 1, 1—18.
26. ST. STEFAN, protomartyr. Ap. gj. 6, 8—10. 7, 54—59; Matt. 10, 17—22.
27. ST. JOHANNES, apostel og evangelist. 1. Joh. 1, 1—4; Joh. 20, 2—8.
28. DE USKYLDIGE BARN, martyrer. 1. Joh. 1, 5—2, 2; Matt. 2, 13—18.
29. 5. DAG I JULEOKTAVEN. 1. Joh. 2, 3—11; Luk. 2, 22—35.
30. DEN HELLIGE FAMILIE. Jesu Sirak 3, 3—7. 14—17; Koloss. 3, 12—21; Matt. 2, 13—15. 19—23.
31. 7. DAG I JULEOKTAVEN. 1. Joh. 2, 18—21; Joh. 1, 1—18.

### JANUAR:

1. JOMFRU MARIA, GUDS MOR. (Julens oktav.) 4. Mos. 6, 22—27; Gal. 4, 4—7; Luk. 2, 16—21.
2. St. Basilius den store og St. Gregor av Nanzians, biskoper og kirkelærere. 1. Joh. 2, 22—28; Joh. 1, 19—28.
3. Ferial. 1. Joh. 2, 29—3, 6; Joh. 1, 29—34.
4. Ferial. 1. Joh. 3, 7—10; Joh. 1, 35—42.
5. Ferial. 1. Joh. 3, 11—21; Joh. 1, 43—51.
6. FESTEN FOR HERRENS EPIFANI. Es. 60, 1—6; Ef. 3, 2—3. 5—6; Matt. 2, 1—12.  
Når denne festen feires på den følgende søndag:  
Ferial. 1. Joh. 5, 5—6. 8—13; Mark. 1, 6—11.
7. Ferial. 1. Joh. 3, 22—4, 6; Matt. 4, 12—17. 23—25.
8. Festen for Herrens dåp. Es. 42, 1—4. 6—7; Ap.gj. 10, 34—38; Matt. 3, 13—17.  
Hvis Epifani feies denne søndagen, bortfaller festen for Herrens dåp.  
TEMPUS PER ANNUM (Kirkeårets «alminnelige» uker):
9. Ferial. 1. Sam. 1, 1—8; Mark. 1, 14—20.
10. Ferial. 1. Sam. 1, 9—20; Mark. 1, 21—28.
11. Ferial. 1. Sam. 3, 1—10. 19—20; Mark. 1, 29—39.
12. Ferial. 1. Sam. 4, 1—11; Mark. 1, 40—45.
13. Ferial, el. St. Hilarius, biskop og kirkelærer. 1. Sam. 8, 4—7. 10—22; Mark. 2, 1—12.
14. Ferial. 1. Sam. 9, 1—4, 17—19; 10, 1; Mark. 2, 13—17.
15. 2 alm. søndag. Es. 49, 3. 5—6; 1. Kor. 1, 1—3; Joh. 1, 29—34.
16. Ferial. 1. Sam. 15, 16—23; Mark. 2, 18—22.
17. St. Antonius, abbed. 1. Sam. 16, 1—13; Mark. 2, 23—28.
18. Ferial. 1. Sam. 17, 32—33. 37. 40—51; Mark. 3, 1—6.
19. Ferial. 1. Sam. 18, 6—9; 19, 1—7; Mark. 3, 7—12.
20. Ferial, el. St. Fabian, prest og martyr, el. St. Sebastian, martyr. 1. Sam. 24, 3—21; Mark. 3, 13—19.
21. St. Agnes, jomfru og martyr. 2. Sam. 1, 1—4. 11—12. 19, 23—27; Mark. 3, 20—21.
22. 3. alm. søndag. Es. 9, 1—4; 1. Kor. 1, 10—13. 17. Matt. 4, 12—23.
23. Ferial. 2. Sam. 5, 1—7. 10; Mark. 3, 22—30.
24. St. François de Sales, biskop og kirkelærer. 2. Sam. 6, 12—15. 17—19; Mark. 3, 31—35.



# OM KVINNER, AV KVINNER

Overskriften ligger snublende nær til tross for at det faktisk befinner seg to menn blant de seksten bidragsyterne til boken «I kvinners bilde — Bidrag til en kvinnesosiologi». Utkommet på Pax Forlag i 1977. Kanskje vil noen hevde at det knapt kan finnes noen side ved kvinnesituasjon som ikke allerede er omtalt eller debattert, og at søkelyset nå med fordel burde rettes mot andre og viktigere problemer. Imidlertid — og dessverre — vi kunne nok ønske at det var slik, men virkeligheten gir et annet inntrykk. Simone de Beauvoir's ord om at menneskeheten er maskulin, har sin fortsatte gyldighet: «Mannen definerer kvinnen, ikke ut fra henne selv, men relativ til seg, hun sees ikke på som noe selvstendig menneske. ... «Og Brita M. Gulli, en av bokens bidragsytere, kommenterer det med å si at karakteristisk for kvinners situasjon i mannssamfunnet er at vi er *de andre*.» Det er mannssamfunnet/menn som setter seg selv opp som subjekter og definerer målestokken for hva det menneskelige er.»

Hadde denne oppfatningen utelukkende vært «folkelig», kunne forskningen ha hatt en viktig korrigerende oppgave. Men ulykken er nettopp, fremholder flere, at det ikke har vært tilfelle. Forskningen generelt har vært en mannsforskning — og dens uuttalte forutsetninger og begrensninger har rettferdiggjort og understøttet en mannlig dominans i samfunnet. Det begynner å bli en vanlig erkjennelse at kvinners samfunnmessige stilling kommer lite frem, selv i den sosiologiske virksomhet.

Det mest markerte kjennetegnet ved nyere kvinneforskning er at den vil rette på denne ensidighet — man ønsker å få frem kvinners erfaringer og kvinners virkelighet; å gjøre kvinners sosiale liv synlig i samfunnsforskningen. Harriet Holter — en av forløperne på området — sier at grovt sett har kvinneforskningen i Skandinavia siden midten av forrige århundre gjennomløpt tre faser: En *sosialfilosofisk* fase frem til 1930-årene der formålet er å bidra til å endre kvinnens stilling i hjem og samfunn. Deretter kommer en *empirisk-«positivistisk»* fase med tyngdepunkt i 1950-årene der kjønnsrollebegrepet står sentralt. Den siste fasen er *samfunnskritisk*, ny-feministisk og tildels marxistisk inspirert med foreløpig tyngdepunkt i midten av



Sr. Else-Britt Nilsen



Simone de Beauvoir

70-årene. — De fleste av bidragsyterne til «I kvinners bilde» har sin tilhørighet i den sistnevnte fase, — noe som gir boken et enhetlig preg, samtidig som ensidigheten betyr en begrensning.

Bokens redaktører uttrykte innledningsvis ønsket om å få frem noe av variasjonsbredden og iderikdommen i det kvinnesosiologiske arbeidet som gjøres av yngre forskere. Dessuten ville de belyse forbindelseslinjer og forskjeller i forhold til tidligere kvinne- og kjønnsrolleforskning. De må sies å ha greid oppgaven godt, og de har gitt et verdifullt bidrag til kvinnesosiologien både for fagfolk og alle andre opptatt av kvinners erfaringer i hjem og samfunn. Men en må spørre seg om enkelte bidragsyteres sleivete omgang med det norske språk hadde vært nødvendig.

Berg m.fl.:

«I kvinners bilde».

Pax Forlag, 1977. 300 s.



# KRISTENTROEN OG C. G. JUNG

*«Denne boken er skrevet for å vise at kristendom kan være noe annet enn tvang. Jeg ønsker å vise at den kan være en vei tilbake til livets kilder. Samtidig ønsker jeg å foreta et oppgjør med den toneangivende konservative kristendomsoppfatning i vårt land, som for mange virker både livsfjern og skremmende.»*

Slik beskriver sykehusprest Per H. Andersen sitt anliggende i forordet i boken «Sprukne brønner». Han skriver ikke for dem som er tilfreds med et tradisjonelt sprog om Gud. «For noen betyr tradisjonell kristendom mye, og der hvor den fungerer som en levende realitet som kan gi håp og styrke i liv og død, er det ingen grunn til å problematisere den, eller kreve at folk skal korrigere sitt syn.» (S. 12.) Forfatteren skriver for dem som ikke finner det tradisjonelle gudsbegrep tilfredsstillende, og i første rekke for seg selv. Boken er meget personlig. Andersen gjengir således flere av sine egne drømmer, med tolkning (s. 34—43).

Fornyselsen av Guds-forestillingen skal skje ved at man forlater den eksklusive bruk av ord og begreper, og at man finner tilbake til «symbol» og «myte» som uttrykk for sannhet. Andersen finner at det er nært slektskap mellom «fremmede» religioners myter, kristendommens myter, og de myter og symboler som lever i menneskesinnets ubevisste lag, og som bl.a. C. G. Jung har studert.

«Sprukne brønner» blir et forsøk på å fremstille kristentroen i sprog og begreper fra C. G. Jungs psykologi. Dette er parallelt med hva tidligere tiders teologer har gjort: gjengi Evangeliet i skiftende verdensbille-

der og filosofiske systemer. I og for seg skulle ikke Jung være noen dårligere «teologiens tjener» enn f.eks. Hegel. Likevel synes undertegnede at endel av det kristne budskap forsvinner, når Kristus først og fremst sees som Herre over en terapeutisk metode. I kapitlet «Guds schizofreni», fremstilles f.eks. Jesus Kristus som et «helende symbol» som opphever motsetninger mellom Gud og menneske, mellom lovens krav og tilgivelsens nåde. Jesu lidelse, død og oppstandelse . . . «er symbol på vår egen utvikling, på den prosess vi må gjennom for å nå frem til den bestemmelse vi har i livet. Det er en prosess som foregår spontant, men som vi selv kan hemme, slik at vi stagnerer: Dette er en sentral tanke både i det nye testamente og hos kirkefedrene. Vi skal ta vårt kors opp og følge Jesus. Dette betyr at vi må erkjenne vår indre splittelse, at det vi kaller «jeg» er en del av et større bilde, og at det finnes ting i vårt ubevisste som også hører til vår personlighet.» (S. 106.) Andersen har sikkert rett i at Jesus Kristus kan ha en slik terapeutisk virkning som et helbredende symbol. Men Jesus Kristus er mer enn dette. Han er frelser også for dem som ikke når noen helbredelse i sin psyke. Han er frelser også for verden utenfor individets sinn.

«Syndserkjennelse» vil Andersen gjøre (s. 112) til erkjennelsen av at vi har et «skygge-jeg», en del av vår personlighet som vi ikke har virkeliggjort, fordi vi gjerne ville nekte at den finnes. Men syndserkjennelse i kristen forstand skulle forutsette forhold til en Annen, og erkjennelsen

av brudd på vennskapet med den annen. Ved å plassere hele prosessen i den individuelle psyke, fjerner Andersen forholdet til medmennesket og til Gud fra sin fremstilling.

Mens forfatteren kritiserer toneangivende kretser i norsk kirkeliv fordi de mener å ha hele sannheten i sin hule hånd siden de kan de riktige ordene om Gud, kommer den katolske kristentro bedre fra det i hans bok. Den katolske tradisjon har alltid bevart sansen for symbolene og for mysteriet, og dessuten har katolsk praksis, ifølge C. G. Jung, en viss terapeutisk virkning, bl.a. ved skriftemålet (cf. s. 127—28).

En katolsk leser vil imidlertid finne Andersens fremstilling av vår kirkes liv temmelig lettbeint: «I den katolske kirke har man nemlig tatt konsekvensen av at Skriften er uklar, så der sier man at det er kirken som skal tolke Bibelen. Kirken betyr da det kirkelige læreembede, representert i paven. Man kan si hva man vil om tanken, men den er i hvert fall konsekvent og enkel.» (S. 57.) Undertegnede vil gjerne si om tanken at den er altfor enkel. Den katolske kirke teller alvorlig arbeidende eksegeter som tas alvorlig — og de ikke-katolske tas også alvorlig av det troende folk som utgjør kirken. Læreembedet representert av paven trer i funksjon først etter konsultasjon av teologer og biskoper. De sistnevnte vitner om hva som er folkets tro i deres bispedømme. Først derefter defineres hva som er kirkens tro, og selv da kan en «ikke-mottagelse» fra de troendes side føre til at definisjonen blir en død bokstav — dette siste kjenner vi imidlertid bare få eksemp-



# NYE JULEBØKER FOR BARN

Et interessant tilskudd til barnas samling av Jesus-litteratur er Dietrich Steinweddes to bøker: *Lukas forteller om julen* og *Jesus fra Nasaret*.

Innimellom sitater fra Bibelen er flettet forklarende kommentarer og opplysninger om forholdene menneskene levet under der og dengang. For å illustrere teksten er det ypperlige farvegjengivelser hentet fra romersk og kristen kunst, og av mennesker og landskap fra Bibelens land idag.

Boken vil absolutt være en hjelp for den unge leser til å plassere Jesus og begivenhetene omkring ham i et historisk perspektiv. Den knappe og tørre stilen kan til tider virke vel fornuftig som når det i en billedtekst står «engler med vinger kan man bare male!» (s. 32).

Bøkene utkommer samtidig på bokmål og nynorsk. De norske utgavene er ved Sverre Henning Smebye. Asgjerd Taksdal har oversatt bøkene til nynorsk.

M. G.

**Dietrich Steinwede**  
**Jesus fra Nasaret**  
**Lukas forteller om julen**  
Dreyers forlag



«Det svøpte barnet med okse og esel.  
Marmorbilde fra tidlig kristen tid, 1600 år gammelt.»

ler på. «Paven tolker Bibelen for de katolske kristne» er en altfor enkel måte å si dette på. Andersen har nok kunnet lese slikt i katolske bøker, men disse kan ikke ha gått særlig dypt inn i saksforholdet.

Denne liste over innvendinger mot Per H. Andersens bok, er ikke ment som en forkastelse, men som et forsøk på å vise dens begrensing. Det som står igjen er et sympatisk forsøk på

å vise at kristentroen har sin verdi, også for en sykehusprest som kan føle seg noe overflødig med sitt gamle budskap når han er omgitt av alle de effektive leger og pleiere og instrumenter. Bokens siste kapitler behandler sjelesørgerens situasjon i denne rammen. Her vil anmelderen si seg enig med Andersen på de fleste punkter, men mener likevel at det er en fordel for prest og pasient at

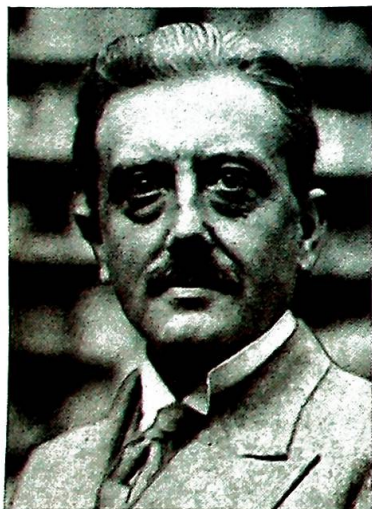
begge vet hvor prestens kompetanse slutter: presten er ikke psykiater og ikke lege med mindre han også har slik utdannelse. Har prestens hjelp terapeutisk virkning, kan man glede seg over det, men har den det ikke, kan den likevel styrke pasientens tro, håp og kjærlighet.

**Per H. Andersen,**  
**Sprukne Brønner,**  
**Solum Forlag 1977.**



# REISE TIL NATTENS ENDE

Følgende artikkel kommer etter jul i en samling av Anne-Lisa Amadou: «Omkring Marcel Proust; elleve franske romanstudier», Helge Erichsens forlag. Fire av artiklene behandler, liksom denne, verker av Georges Bernanos.



Georges Bernanos

Det finnes få diktverk av Georges Bernanos som ikke har det nordfranske landskap som ramme. I den tidlige novellen *Une nuit — En natt* — har Bernanos imidlertid ikke bare forlatt sin barndoms Artois, han har også forlatt Frankrike og Europa. Med *En natt* er vi i Europas koloniverden, i det spansktalende Syd-Amerika, dypt inne i den sydamerikanske urskog. Og personene i denne novellen begrenser seg til tre: Darnetal, en ung og rik franskmann på nyfiken ferd i urskogens indre, Bisbillitta, en indianerpике, og Alahowigh, en fattig mestis. Kanskje kan vi si at de egentlig er fire: Sammen med Bisbillitta og Alahowigh oppholdt det seg opprinnelig en tredje person, en hvit mann som Alahowigh har drept og piken Bisbillitta be-

gravet. Darnetal, som tilfeldigvis støtter på denne graven, trer inn som tredjemann mellom de to og tilbringer en natt sammen med dem i den skrøpelige hytten hvor de har tilhold i urskogen. Og når morgenen kommer neste dag, er både Bisbillitta og Alahowigh døde —.

*En natt* åpner med en naturbeskrivelse som straks anbringer oss i hjertet av en urskog der naturens liv på en måte har tatt overhånd, i vilt ynglende vekster og former. Naturrammen i *En natt* er et landskap på randen av død og oppløsning, alt som vokser synes å drives frem ikke bare til modenhet, men til sin egen gjærende forråtnelse. Urskogens landskap er et landskap som fortærer, skal den unge franskmann få erfare: «Han begynte å oppløses i den.»

I det øyeblikk natten faller over urskogen og han er blitt alene i det levende, ynglende mørke, finner Darnetal en løst sammenkastet grav, og litt etter piken Bisbillitta som er kommet for å se til sin herres hvilested. Darnetal tar piken til fange og lar seg lede hjem til hytten der Bisbillitta har tilhold sammen med den døende Alahowigh. På et fillete leie i huset finner Darnetal nemlig pikens annen herre, og sammenhengen mellom Alahowighs elendige tilstand og den døde i graven går etterhvert opp for franskmannen: Alahowigh har først i sjalusi tatt livet av den andre, dernest har Bisbillitta som hevn gitt morderen en dødbringende gift. Det

er så vidt ikke også Darnetal blir Bisbillittas offer: Etter et kort basketak på gulvet får Darnetal avvepnet piken som plutselig og lynsnart har kastet seg over ham. Hun reiser seg stille og går bort i et hjørne av hytten der hun alvorlig setter seg ned med hodet mot knærne. Først lenge etter oppdager Darnetal at han har truffet henne med kniven han vristet fra henne, og at hun sitter død på gulvet.

Men nå Darnetal og Alahowigh: Etter at indianerpiken har forlatt scenen, er det disse to det dreier seg om. Det er Alahowighs død det dreier seg om — for han skal dø denne natten, og til det vil han ha Darnetals bistand. Hvem er så Alahowigh, og hvem er Darnetal, at han kan være noen til hjelp i et slikt øyeblikk?

Darnetal er kommet til Syd-Amerika fra Frankrike for å se hva livet har å by ham på de kanter av verden. Han er rik, bortskjemt, blaser — et barn av en tid og en kultur som har gjort verden til gjenstand for sin egen nytelse. Mellom denne representant for den gamle verden og piken Bisbillitta, som er skåret rett ut av en primitiv, helt uantastet virkelighet, står så den døende Alahowigh som forener begges blod i sine årer. Til sin umåtelige stolthet er Alahowigh nemlig ikke bare en indianerkvinnens sønn, hans far, som også har gitt ham navnet Lelandais, var en utvandret franskmann. Alahowigh er vokst opp i en grenseløs beundring for denne hvite far, som kjente et sprog ingen andre forstod, og som kunne berette



## AV ANNE-LISA AMADOU

om sin strålende fortid og herkomst på den andre siden av havet. Alahowigh vet ikke meget om dette landet, men at det overgår alle andre i verden, er han klar over: «Jeg vet nok at vårt folk er et stort folk, mektigere enn noe annet, at det har overvunnet engelskmennene og til og med halshugget sin egen konge Napoleon ... Finnes det noen by som kan måle seg med Pariss, det må jeg spørre om, og min far var født i en annen stor by som heter San Tropez.» Av Bisbillitta, som har vært på skole hos kristne misjonærer, har Alahowigh dessuten fått vite at i hans fars land kjenner de til en hemmelighet som kan forvandle selv de usleste mennesker til uskyldige barn som etter døden skal få leve et liv som aldri tar slutt. På Bisbillittas hode helte misjonærene vann, forteller Alahowigh, og nå ber han Darnetal, som er kommet som sendt fra himmelen akkurat nå, om å lære ham å dø «i følge vår nasjons skikker».

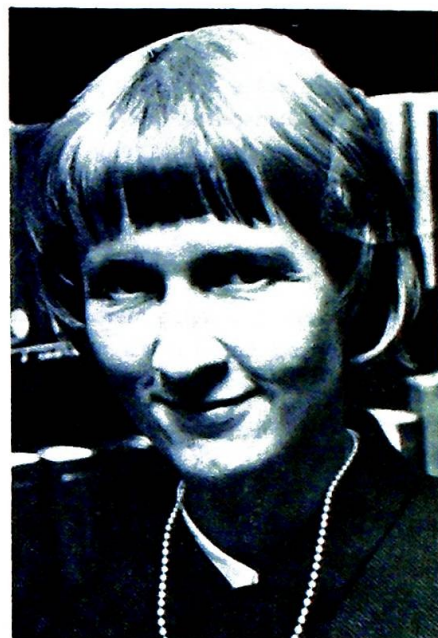
Lidelsen, døden og den lumre troppenatten hviler tungt over rommet og menneskene, og Darnetal ville ha flyktet om han hadde sett noen mulighet for det. Under samtalen mellom de to bringes der imidlertid inn et par gjenstander som holder ham fast i hytten: Analfabeten Alahowigh trekker triumferende frem de kostbare arvestykker som han oppbevarer etter sin europeiske far, og konfrontasjonen med den døende manns hellige relikvier slår ned i Darnetal som et sjokk. På et gammelt og gulnet tjenestepapir leser han først disse linjer:

Tukthuset Fallori  
Den 27 august 1880  
Tredje seksjon (oppsynsmann  
general Gros)  
Annen tømmergjeng  
Fangeliste

Og i margin, understreket med blått: «Fangene Proust, Janne og Lelandais må under ingen omstendighet gå løse.» Dernest viser Alahowigh ham en liten bok som han forteller at faren så ofte leste i med et lykkelig smil om munnen. Boken vil Alahowigh begraves med, når Darnetal først har lest noen linjer for ham så han kan få høre farens sprog og siste budskap til sønnen. Darnetal tar imot den skitne, lille boken og slår opp i den på det sted hvor den åpner seg av seg selv, og her står dette å lese:

Tusen og én selskapsløyer  
Samt hundre knep for å vinne  
en drink  
av  
Jean Loustic.

Disse reminisenser fra Alahowighs stolte herkomst er hos Bernanos gjengitt in extenso, etter det samme litterære prinsipp som vi kan finne i våre dagers collage-romaner. Hos Bernanos blir virkningen av denne direkte gjengivelsesform enormt sterk. Det bygger seg etterhvert opp en forventning om innholdet av de papirer som Alahowigh gjemmer på, og når de endelig bringes frem i lyset, ville ingen beskrivelse eller kommentar kunnet være mer talende enn den ordrette gjengivelse av deres av-



sindig trøstesløse og sjofle innhold. Virkningen blir overveldende, ikke bare på grunn av avstanden mellom Alahowighs illusjoner og det egentlige innhold av hans skatt, men også — og i enda høyere grad — på grunn av avstanden til hva vi et øyeblikk ventet å finne mellom permene på den lille, oppbyggelige bok som har tilflytt Alahowigh fra det kristne Europa. Samtidig ser vi at gjennom de to «tekstene» er et helt livsløp skissert, fra tukthuspapiret som anbringer Lelandais den eldre som en spesielt farlig tukthusfange, til boken som ganske riktig er en «oppskriftsbok» der man kan hente idéer til løyer og knep foran bardisken. Begge tekstene er imidlertid umiskjennelig franske: Det hersker ingen tvil om at Alahowigh snakker sant når han forteller at faren er kommet fra hin stolte nasjon på den andre siden av havet ...

Efter i begynnelsen å ha reagert med ergrelse og avsky på paret i hytten, på deres sjalusihistorie, lidelse og fornedrelse, gripes den unge franskmannen av en merkelig medlidenskap med sin selsomme landsmann. Og hånd i hånd med denne følelse går en ikke mindre sterk fornemmelse av personlig avmakt. Foran boken og papirene som han først har tatt i med vemmelighet, spør Darnetal



seg selv: «Er dette altså landets siste budskap til den fortapte sønn som så ivrig søkte det? Men jeg selv, har jeg noe bedre å gi?» Og med en ydmykhet som han antagelig gripes av for første gang i sitt liv, faller den unge franskmann på kne foran den døendes leie.

Det er viktig å legge merke til at Darnetal her ikke gir etter for fristelsen til å opptre «humant» og hjelpsomt, han forsøker ikke å improvisere noen formularer eller gester som skal kunne berolige den døende.

Stundens alvor slår tvert om ned i ham med en slik styrke at han foran den døende Alahowigh bare kan være seg selv, helt naken og hjelpeløs: «Man lærte meg nok de tingene i min ungdom . . . kanskje. Det er sant at franskmennene har en religion, akkurat som de ville. Mange har nok glemt den. Selvfølgelig ville det vært lett for meg å narre deg. Jeg kunne ha helt vann på hodet ditt og mumlet et eller annet. Men det kan jeg ikke! Så hør her, kamerat. Jeg vet iallfall at denne Gud er rettferdig og god. Han har medlidenhet med alle

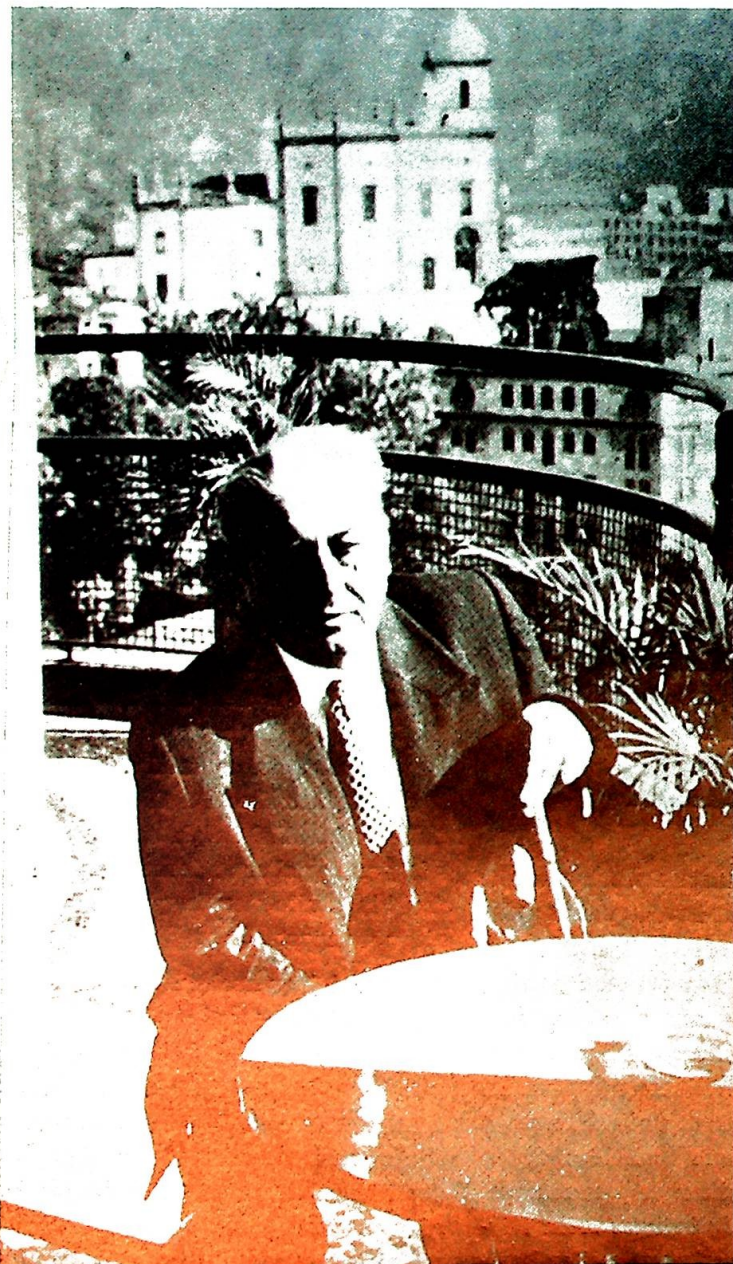
dårlige mennesker, og han døde for deres skyld, gråtende, naglet på hender og føtter. Det er alt jeg vet. Overgi din sjel til ham.» Og han tilføyer kort etter: «Spør meg ikke om mere: jeg skal bære ansvaret for skylden, om der er noen.» Darnetal har intet å gi sin døende landsmann, men nettopp ved å erkjenne sin egen fullkomne avmakt, blir han i stand til en handling som, uten at han selv er klar over det, er en kjærlighetshandling: Darnetal innestår for Alahowigh med sitt eget fattige liv.

«Har du virkelig mistet en hemmelighet som kunne ha gjort meg til et lite barn igjen?» spør allikevel Alahowigh, dypt skuffet over at Darnetal har kunnet glemme sine forfedres hemmelighet. I Darnetals løfte om å ta på seg ansvaret for det som er skjedd, ligger der imidlertid et alvor som når frem til den døende: «Når du sier at du vil bære vekten av denne skyld, snakker du fornuftig.» Og over et dødsleie der den døendes elendighet har vært total, føler Darnetal at nåden allikevel ikke er fjern: «Slik forekom det ham at målet var fullt, elendigheten total og at i dette menneskes ytterste nød, ville Guds barmhjertighet bryte frem som en lynild.»

\*

Mens Alahowigh ligger og kjemper med døden, er der en annen person i rommet som også dør, helt stillferdig og ubemerket. Beretningen i *En natt* fikserer ett dødsleie, mens Bisbillittas død i utkanten av fortellingen får sin mening ved den oppmerksomhet den nettopp *ikke* tiltrekker seg. Piken Bisbillitta dør med et alvor og en verdighet som minner om dyrets lydige resignasjon foran døden. Det overraskende skjer altså at den dømte og «omvendte» indiaerpiken får en død som bærer alle preg av å være det uberørte naturvesens tilbakevenden til sitt utspring, mens hedningen Alahowigh får en «kristen» dødskamp så å si, i fortvilet og avmektig opprør foran sin egen utslettelse.

(forts. neste side)



«i det spansk-talende Syd-Amerika» —  
Georges Bernanos.



# KIRKEN I MØLLERGATA

«I kirkesaker på kontinentet bør vi gjøre det best mulige inntrykk», skal Prinsen av Wales, den senere kong Edvard VII, ha uttalt. Ordene gjaldt reisingen av den nye anglikanske kirken i København, men de kunne gjerne stå som motto for de mange andre anglikanske gudshus som ble bygget rundt om i verden i forrige århundre. Det britiske imperium sto da på sitt glansfulle høydepunkt og

kirkene — noen små som bedehus, andre storslagne som katedraler — vitnet om imperiets sivilisatoriske misjon i den rette gudsfrykts ånd. — Imperiet er forlenget svunnet hen, men kirkene står, umiskjennelig engelske i de fremmede omgivelser.

St. Edmund's Church, Møllergata, må vel sies å stå nærmere bedehuset enn katedralen. I motsetning til St. Olavs kirke, fikk den ingen domi-

nerende plass i bybildet. Diskret ble den lagt i flukt med gaten, i et strøk som heller ikke den gang, hørte til byens mest vel-renommerte. Tross spiret som skulle «være kirken til størst mulig pryð», gjorde den knapt noe iøynefallende inntrykk i omgivelsene. Forklaringen var enkel nok. Det manglet penger. Arkitekt Due, ellers kjent fra Det engelske kvarter på

(forts. neste side)

(forts. fra forrige side)

For Alahowigh er vår etling, der han i dypet av den sydamerikanske urskog bærer rundt på en bagasje som mindre er en arv fra Europa enn den er illusjonen om en arv. Alahowigh er europeeren som, lik en figur hos Samuel Beckett, lever på de siste groteske rester av en kultur i oppløsning. Denne ribbete «européer» er imidlertid hos Bernanos satt inn i en omgivelse som i realistisk henseende står i absolutt kontrast til den verden Lelandais den eldre en gang forlot. Allikevel blir det naturbilde som innledningsvis spiller en så overveldig rolle at det nesten truet med å ta pusten fra fortellingen, et bilde på nettopp denne europeiske virkelighet. Det landskap den unge Darnetal har søkt hen til, og som er et landskap i ytterste oppløsning der former yngler og bringes til overmodenhet, er et landskap som har en uhyggelig indre affinitet til franskmannens egen situasjon. Tropenaturen virker margstjelende, utmattende på den person som allerede bærer i seg truselen om en nær oppløsning.

For også Darnetal er en sønn av den kultur som han i dypet av tro-

penatten så uventet og sjokkartet skal konfronteres med. Slik blir den sydamerikanske urskog ikke et bilde som spilles opp i kontrast til det møte som novellen beretter om, den blir dets naturlige bakgrunn og omgivelse. Også i *En natt* fungerer dermed landskapet som billedlig uttrykk for den livssituasjon som står i handlingens sentrum.

For Darnetal blir altså møtet med den forkomne Alahowigh en konfrontasjon med hans egen situasjon og forutsetninger. Piken Bisbillitta derimot står i et polaritetsforhold til dem begge, med henne har Bernanos tegnet opp en skikkelse som viser en slags naturgitt upåvirkelighet overfor den verden av skyld, angst og lidelse som omgir de andre to. Til tross for at hun ikke mindre enn Alahowigh har andel i den forbrytelse som danner utgangspunkt for fortellingen, er Bisbillitta en skikkelse som synes å stå som uttrykk for en menneskehet som syndefallet ikke har berørt; hun er en av disse «uskyldige» som Bernanos av og til undrende fikserer, gjennomtrengt av en egen skjønnhet, denne «meget forunderlige skjønnhet som uvegerlig

gir et nesten opprivende inntrykk av uskyld — en uskyld fra før arvesyndens, det rene dyrs uskyldige renhet,» som sognepresten i *En landsbyprests dagbok* sier om en av sine elever.

Om den visjon av Europas og kristenhetens fremtid som taler gjennom Bernanos' novelle er en dyster visjon, er *En natt* imidlertid ikke noe fortvilelsens verk. Men vi skal merke oss at det håp fortellingen munner ut i, har som forutsetning en konfrontasjon med natten som på sin side derfor også erhverver symbolfunksjon i verket. Det er ikke bare tropenaturen, men også tropenatten som i *En natt* blir bærer av novellens egentlige betydningssinnhold. «For å møte håpet, må man ha gått igjennom håpløsheten. Når man er kommet helt til nattens ende, venter det en ny morgenrøde,» skriver Bernanos i et essay. I *En natt* finner den kristne kjærlighet en ny inkarnasjon som springer frem nettopp på bakgrunn av et mørke som har vært absolutt. For det er dette Bernanos' novelle handler om: Et kjærlighetsunder som blir til gjennom erkjennelsen av vår egen nakenhet og store avmakt.



Drammensveien, fikk i oppdrag å bygge det nye gudshuset for ca. 15 000 kroner, dvs. ca. en tiendedel av den vanlige byggesum for en kirke den gang. St. Edmund's skulle romme maksimum 200 mennesker, eller omtrent hele den residerende engelske koloni. Denne besto av to forholdsvis avgrensede sosiale skikt, begge representative for det Victorianske England (kfr. *Herskap og tjenere*). På den ene side de forretningsførende, høyere jernbanefunksjonærer, fabrikkere, engelsk-pedagoger og den diplomatiske stab. På den annen side, jernbanearbeidere, ansatte ved støperiet, ved kjemiske bedrifter og andre fabrikker og kanskje en fattig guvernante. Sammen med hovedstadens notabiliteter samlet disse seg til grunnstensnedleggelse 29. juni 1884 og til kirkeinnvielsen året etter. Da ble følgende salmevers istemt:

*«The beauty of the oak and pine  
The gold and silver, make them Thine».*

T. K. Derry er allerede vel kjent for det norske publikum gjennom sine

historiske studier. I sin «History of St. Edmund's Church», leverer han en glimrende og på mange måter også gripende beretning om kirken og dens lille menighet. Det er en saga som ikke kan la være å interessere en katolsk leser — parallellen til den katolske kirkes første år i Christiania er nær. I begge tilfeller dreier det seg om «den lille flokk», representanter for en stor kirketradisjon, men en fremmed kirke på norsk grunn. Likesom St. Olav hadde dronning Josephine til velgjører og kirkegjenger, husker St. Edmund's Church dronning Maud som den trofaste kirkebesøkende gjennom en årrekke. Og dersom den anglikanske kirke førte en heller beskjeden tilværelse til daglig, der det skulle mot og optimisme til for å føre arbeidet videre, opplevde den til gjengjeld, på samme måte som St. Olav, sine helt store dager, da konger og erkebisper æret den med sitt høye nærvær. Allerede i september 1885 bivånet Prinsen av Wales gudstjenesten i St. Edmund's og erklærte seg «meget vel fornøyet» med den liturgien, mens

dronning Elisabeth og hertugen av Edinburgh avla kirken et besøk i 1955.

I dag danner St. Edmund's en meget levende menighet, der både engelske og norske finner et åndelig hjem. Kirkekjelleren er innredet til mange slags gjøremål. Bl. a. huser den et blomstrende ungdomsarbeide. Kirkens prester betjener ikke bare menigheten i Oslo, men også adskillige andre anglikanske forsamlinger rundt om i landet. Imperiet er nok borte, men kirken har vel aldri vært så fremtidsrettet som nettopp nå. Dog forblir hovedinntrykket resolutt engelsk. Det er fremdeles den anglikanske kirketradisjon som taler, fra den polyfone korsang og de storartede liturgiske tekstene, til kirkeutstyrets Victorianske prakt med korstoier, Pre-raphaellittiske glassmalerier og blankpusset messing, med de rike blomsteroppsettene og de blå broderte bedeskamler.

T. K. Derry:

*A history of St. Edmund's Church,  
Oslo, 1884—1974.  
Oslo 1975.*

# HVA ER FELLOWSHIP?

## *Fellowship of St. Alban and St. Sergius*

*Fellowship of St. Alban and St. Sergius — Norsk Grein har sendt ut første nummer av et blad, Samfunn, hvor Jo Gjessing forklarer hva foreningen står for. Interesserte kan kontakte forkvinnen Kristin Molland Norderval, Solheimgata 2 b, Oslo 2.*

### *Fellowship of St. Alban and St. Sergius*

vil være med på å hjelpe til med kontakten mellom østens og vestens kristne. Framfor alt vil Fellowship peke på hvor viktig bønnen for enhet og felles samtale om grunnleggende trosspørsmål er. Fellowship er en internasjonal sammenslutning til fremme av enheten mellom kristne i øst

og i vest. Fellesskapet ble grunnlagt på en konferanse i England i 1928 der anglikanske og ortodokse økumenisk rettede ungdommer tok del. Karakteristisk for Fellowships virke ble arbeidet for å skape kristent fellesskap på grunnplanet ved uformell møtevirksomhet. Fellesskapet er først og fremst et instrument for Kirkens lekfolk, men alle kristne

som samstemmer i dets formål er naturligvis hjertelig velkomne som medlemmer. Den gudstjenestelige bønnen og det levende kristenlivet har alltid stått mer sentralt i fellesskapet enn teologiske debatter. Det har imidlertid ikke hindret at Fellowship — særlig i England — har stått for konferanser mellom teologer og kirkeledere fra ulike kirkesamfunn, der nettopp teologisk diskusjon kirkene imellom har vært temaet.

### *Et internasjonalt fellesskap*

I blant annet England, Frankrike,



Skandinavia, USA, Kanada og New Zealand finnes det nå nasjonale greiner av Fellowship. Fellesskapet omfatter bl.a. ortodokse, anglikanske, romersk-katolske, reformerte og lutherske medlemmer. Fra England utgis det engelskspråklige tidsskriftet *Sobornost*, som inneholder verdifulle teologiske artikler, bokmeldinger over økumenisk litteratur med mer. Alle medlemmer også her hjemme får *Sobornost* sendt regelmessig.

#### *Den norske greimen*

ble dannet på en konferanse på Fredriksborg på Eggdøy ved Oslo i 1965. Da var lutherske, anglikanske, romersk-katolske og ortodokse kristne med til økumenisk samtale og liturgisk fellesskap. Bakgrunnen for dette møtet var de mangfoldige økumeniske aktivitetene som Fellowship hadde inspirert til og som hadde ført til at søsterorganisasjoner hadde blitt opprettet i flere land i Europa og Amerika. Den norske delen av Fellowship er altså en ung grein på stammen: til sammenlikning skal det her bli nevnt at den svenske greimen ble til i 1938. I Norge bor de fleste medlemmene i eller omkring Oslo, og det vesentligste av aktiviteten har derfor vært lagt hit. Intet ville imidlertid være mer velkomment enn å få flere aktive medlemmer også i andre deler av landet. Aktiviteten til nå har vesentlig bestått i to til tre foredragsmøter i året og like mange felles gudstjenestebesøk. I en viss grad har også ortodoks litteratur vært oversatt og distribuert blant medlemmene og andre interesserte.

#### *Den som ønsker å bli medlem bør*

- samstemme i fellesskapets formål,
- be regelmessig for at Kirkens enhet stadig må bli synligere og mer fullkommen, og for fellesskapet og dets medlemmer. Den beste dagen for denne bønnen er fredagen,
- ha tatt del i nattverd-gudstjenesten til den østlige kirken (om en selv er vestlig kristen) eller den vestlige kirken (om en selv er østlig kristen)

eller søke en anledning til å gjøre det — selv om en ikke kan ta aktivt del i selve nattverden, og — betale den fastsatte medlemsavgiften.

#### *Som medlem kan du*

— ta del i *bønnen* for at enheten i Kirken etter Guds vilje stadig må bli mer fullkommen. Bønnen for enhet i Kirken er tegnet på at medlemmene av Kirken er klare til å ta imot den fredens og samholdets gave som vår himmelske Far vil gi,

— skaffe deg mer *kunnskap* om livet i andre kristne kirker. Både prester og lekfolk kan hjelpes ad med å bryte ned barrierene av fordommer og misforståelser som — mer enn sann uenighet — hindrer skrittene fram mot enhet,

— vise lengselen din etter å se enheten i Kirken virkeliggjort ved å gi tid, energi og penger til dette arbeidet. Det er viktig å se, at bønn og arbeid for kristen enhet skulle kalle

på like stor innsatsvilje hos alle kristne som bønnen og arbeidet for Kirkens misjon.

#### *Fellowship-bønnen:*

O Kristus. Du som bandt Dine apostler sammen i en kjærlighetens enhet, bind på samme måte oss, Dine syndige tjenere som stoler på Deg, sammen i dette fellesskapet, knytt oss fast til Deg og gi oss styrke til etter Ditt bud å elske hverandre. Du som med Faderen og den livgivende And lever og regjerer, en sann Gud fra evighet til evighet.

## NYE BØKER

Bahá 'u' lláh: De skjulte ord. Gyldendal 1977.

\*

Petter Thomassen:

Fri tanke men ikke fritt ord. Fabritius 1977.



*Fellowship — møte mellom østlige og vestlige kristne.*



# NORSK KUNST I BILDER

Per Simonnæs har forfattet det første bind av to om norsk billedkunst: en bokutgave av hans kjente fjernsynsserie. Bind I har undertittelen: «Naturen gjennom kunstnerøyne», bind II: «Den ytre og den indre virkelighet». Boken har et hendig format: 22 x 30,5 cm, er rik på tekst og billedstoff, og har en litteraturliste som også inkluderer utrykte magistergradsavhandlinger. Forfatterens bakgrunnsmateriale skulle således være solid nok.

Hvordan bør man — mellom to permer — presentere norsk billedkunst? Man kan naturligvis gripe saken greit, tørt og kronologisk an, med én tekstside og ett bilde for hver kunstner. Men da blir helhetsinntrykket etter en gjennomgåelse like ensformig og trettende som om man vegglang hadde gjennomtrasket både Nasjonalgalleri og Rasmus Meyers samlinger — for bare å nevne to.

Det må altså en redigering til, og dertil også en tekst som ikke «støver», ikke inneholder for mye tørr magisterprosa. Så støver man lettere igjennom den, og boken støver ikke ned! Allikevel må boken være grundig og vel underbygget, men slik at dens viten ikke tynger, men inspirerer opplevelse av kunsten. Med en liten omskrivning av Edvard Munch kan man si at en kunstforfatter «må ha noe å fare med». For det er ikke nok å gjengi en rekke fagre bilder, og legge mindre vekt på teksten. Den er nøkkelen til bildet; skal «åpne» det for leseren.

Forfatteren har valgt en ukonvensjonell og frisk disposisjon av det rike materiale. Fordelingen på de to bind er ikke kronologisk: de er sentrert rundt to hovedtemaer. Dermed får vi se hvordan forskjellige tider og malere belyser det samme tema. (De to hovedtemaer griper naturligvis inn i hverandre, men strengt atskilte kategorier finnes vel ikke i kunsten!) Og vi beholder oversikten også innen det første bind: vi overfores ikke med likt og ulikt, men får stoffet servert i interessante og overkommelige avsnitt betinget av selve materialet: de kan leses såvel enkeltvis som i sammenheng:

Først en prolog, med Knut Rumohrs skildring i bilde og egne ord av fjellsider og steinformasjoner, og så Jacob Weidemanns markblomster med hans tanker om det å være i landskapet . . . begge nevner de J. C. Dahl, og at de er inspirert av landskapet som han, men at de oppfatter landskapet annerledes enn han. Dermed er vi inne i boken, — i vei med J. C. Dahl selv, i kapitlet «Fra København til Düsseldorf». Deretter «De tre enere», med Mathias Stoltenberg, Peder Balke og Lars Hertervig, «Den norske linje» med Erik Werenskiold og Gerhard Munthe, «Mennesket og naturen» med Egedius, Kittelsen, Astrup, Munch . . .

Vi ser at forfatteren ikke svelger over for meget ad gangen; han tretter ikke leseren ut; han legger opp fattbare, mindre avsnitt, velsignet fri for kunsthistorisk støv. Også malerne

selv slipper til — ikke bare i bilder, men også i ord. Et sitat her om en fjellside; en kommentar der til et rødt stabbur; et avertissement fra Mathias Stoltenberg; «Slindrebirken» i tre forskjellige kunstners utgaver; sitater fra samtidige kunstkritikere. Her gjenspeiles forfatterens sympatiske intervjuteknikk i fjernsyn: han er ikke ofte selv på skjermen. Fjernsynsteknikken vises også i de interessante billedutsnitt, samt i selve det faktum at bilde og tekst nøye følges ad. Også derfor er boken usedvanlig lettlest.

Noen få og små minustegn må settes. Adolph Tidemands «Nød» fra 1874, side 39, tilhører mere bind II. (Men bildet er også interessant i sammenhengen her: presentasjonen av Tidemand, også som sosial maler.) Den store tosiders «Livets dans» av Munch, side 106—7, virker for varm i tonen. (Det er ellers lite å bemerke til de gode farvereproduksjonene.) Og endelig er det kjedelig når bilder deles opp på to sider.

Men dette er småplukk og lite å hefte seg ved. Boken tilfredsstiller kravene ovenfor; redigeringen — og teksten — får en til å tenke på Kai Fjells ord (s. 136): «Det at man får tak i noe, gjør at man får tak i noe annet, til slutt sitter man der med alle detaljene i helheten.»

Per Simonnæs

Norsk kunst i bilder

I: Naturen gjennom kunstnerøyne  
Oslo 1977

(Grøndahl & Søn Forlag A.S)



# Mester Eckehart og sjelegnisten

Eckehart-forskningen har lange tradisjoner i Danmark. Den berømte biskop H. L. Martensen, Kierkegaards samtidige, skrev den nest-første av alle Eckehart-biografier. Den utkom i 1840. — I disse dager sender Aage Marcus ut en ny utgave av sin gamle oversettelse av *Mester Eckehart, prædikener og traktater* på St. Ansgars forlag, nøyaktig 60 år etter at den først utkom i København. Innledningen er ajourført og forkortet. Ellers er det ingen vesentlige endringer. Det er i seg selv et vitnesbyrd om den stadig voksende interesse for den tyske mystiker. I løpet av 60-årene utkom et bind av hans prekener og et bind av hans traktater og latinske skrifter i en meget god svensk utgave. Selv fikk vi Aasmund Brynildsens oversettelse av *Mester Eckehart, taler og traktater* (Dreyers kulturbibliotek 11). Nå er det altså igjen Danmarks tur.

Denne stadige interessen for den store tyske mystiker er forsåvidt symptomatisk. Den illustrerer vel noe en kunne betegne som *ekstremenes lov*: En ytterlighet fremkaller automatisk den motsatte ytterlighet. En overaktiv verden, et samfunn som konsentrerer seg sterkt om det dennesidige, en kirke som går i sekular-teologiens tjeneste, sekreterer uvegerlig en lengsel etter mystisk fordypelse, indre samling bort fra verden, en konsentrasjon om sjelegnisten og foreningen med Gud. Det gir seg utslag i interessen for Zen og for Transcendental meditasjon, og innenfor europeisk



*Interesse for Zen.*

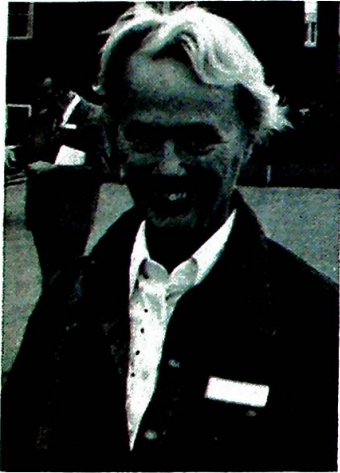
tradisjon, for de store mystikere fra Platon, Plotin og Dionysios og helt frem til de spanske karmelitter og deres tolkere.

Mester Eckeharts prekener og traktater illustrerer til fullkommenhet denne tendens bort fra tiden og den konkrete inntrykksverden og inn i sjelenteret der tingene er. Konsekvent tolker Eckehart alle frelsesbegivenhetene om i mystikkens tidløse begreps-kategorier. Jesu fødsel i Betlehem blir bildet på hans åndelige unngangelse i min sjel. Og når det står «at Gud har sendt sin enbårne Sønn inn i verden, må vi ikke tro det her dreier seg om den ytre verden, der han spiste og drakk likesom vi, men

vi skal vite at det er den indre verden det her er tale om. Sannheten er den at Guds sønn fødes ut fra Faderens guddommelige natur i sjelens inderste...» (Preken over Joh. 4, 9). Denne avsondrethet fra den ytre erfaringsverden virker utvilsomt både forvirrende og gåtefull på moderne lesere. «Du har ikke lest lenge, for mismotet siger over deg, og det blir trist og stille og grått i sjelen: Her er du utenfor!», skriver Brynildsen i innledningen til den norske utgaven. «Og hva kan det tjene til, å sitte her og lese og stirre inn i dette tapte tankens Gudsrike, på de mektige, fjerne ord om gnisten av guddom i menneskesjelen, og om dens fullkomne en-

(Forts. side 17.)





# Morgen

EN ANDAKT VED GUNNEL VALLQUIST

Kan man virkelig tro i dag? Tro at det finnes en Gud som våker over oss og er vår Far? Tro at Jesus Kristus er oppstått fra de døde, lever idag og for all tid, og gjennom sitt jordiske liv og sin død har gitt oss del i sitt evige liv? Tro at hans Hellige Ånd er med oss og leder og opplyser oss om den vei Gud vil vi skal gå; at han lever i sin kirke og at vi der — i fellesskapet får møte Kristus som forvandler vårt liv? Kan man virkelig tro dette?

Ja, man kan tro dette. Men man kan ikke bevise det. Tvertimot er det vel slik at svundne tiders pretensiose ønsker om å bevise kristendommens sannhet har bidratt til å gjøre vår tid til en tvilens tid. Vi er blitt kritiske på en ny måte, skeptiske, vant til å sette spørsmålstegn.

Og tvilen, det å sette spørsmålstegn, kan være bra og sunt, også når det gjelder religion. Det finnes en tro som er grunn, ugjennomtenkt, kanskje vankelmogig — i alle fall uverdige et voksent, tenkende og ansvarsbevisst menneske. En slik tro bør gjennomgå troens skjærsild for å bli renere, rensset, sterkere, dypere.

Men kan man virkelig tro på en Gud som er både god og allmektig, slik det hevdvundne uttrykket lyder? Den verden vi le-

ver i er ond; og utallige mennesker har til alle tider og uten skyld vært hjemsoekt av krig, farsotter og naturkatastrofer. Hvordan kan Gud la det skje, og ettersom det skjer, hvordan kan det finnes en Gud?

Jeg tror det er nyttig å huske på en ting først. Gud har gjennom sine store sendebud først i det Gamle Testamentet, siden i det Nye Testamentet og først og fremst gjennom Jesus Kristus gitt oss lover å leve etter; lover som ikke bare er for sjelens frelse, men også for rettferdighet og godhet på jorden. Men hverken menneskene eller kirkene har fulgt lovene, fordi de som oftest er stikk i strid med vår naturlige egoisme, private eller kollektive. Makt og eiendomsrett har talt sterkere enn Guds lov både i menneskenes hjerter og i kirker og forsamlinger. Krig, fattigdom og sult er følgen av at makt veiet tyngre enn rettskaffenhet og penger tyngre enn medmenneskelighet.

Dette skal man ikke glemme, men det er ikke nok som forklaring. Selv om mange sykdommer og naturkatastrofer beror på at mennesker handler kortsynt og egoistisk i den verden som de er satt til å forvalte, så gjenstår det siste spørsmål: Hvorfor tillater Gud det onde og lidelsen? Hva gjør han med det?

Svaret er skjult, delvis; vi

blir aldri ferdig med spørsmålet. Men delvis er det åpenbart, i Jesus Kristus. Hans liv og hans død er det svar vi har fått på spørsmålet om hva Gud gjør med vår nød og vår angst. Han går selv inn i alt dette, deler det med oss. Hans oppstandelse er det løfte vi har fått om at det gode og det rette, at livet tilslutt vil seire i vår verden. Inntil da pågår striden mot hatets og intetthetens makt, striden der Gud kjemper for oss. Det viktigste spørsmålet blir da: vil vi kjempe på hans side?

Det kan ikke bevises at dette er sant. Det svar kristendommen gir er som en nøkkel i hånden. For hver nye, stengte dør vi forgjeves banker på, gjelder det å prøve om nøkkelen passer, om det som hender oss få en mening i dette perspektivet. Kristendommens sannhet viser seg når man begynner å prøve den på livet.

Gud, hjelp oss å se virkeligheten og oss selv med et oppriktig hjerte og åpne øyne. Lær oss å ta imot og aldri slippe den nøkkel du vil gi oss og som er troen på at du taler til oss i Jesus Kristus. La den nøkkelen først og fremst låse opp for vårt eget tvilende og fortvilede hjerte og siden også alle dører som hindrer oss i å komme frem til deg og til våre medmennesker.

Amen.



Av  
Dressen

St. Olav  
ønsker sine  
lesere en  
velsignet  
julehelg



(Anne-Lise Knoff)

## MESTER...

(Forts. fra side 15.)

het med det ene guddommelige opphav, om sannhetens lys og om Ordets fødsel — hva kan det vel tjene deg til, her du sitter, selv som et mørke omgitt av mørket?».

Følelsen av forvirring kan vel vare helt til en forstår at det dreier seg om en helt annen erfaringsverden med sitt eget språk og sine egne begreper. Men det er erfaring og ikke sjeledikt.

Det er bare det at den indre erfaring berører en realitetens verden som ikke lett lar seg uttrykke i vanlig tale. Sproget som forstrekker seg for å si det utsigelige, som taler om *sjelegnisten*, og *brudgommens omfavelse* og *kjærlighetens piler*, virker i lengden kanskje ikke så meget poetisk som platt. Bare for den som selv har gjort en lignende erfaring blir et slikt språk meningsfylt og det snirklede kartet med de merkelige tegn og symboler blir et levende landskap der en selv kan vandre. Bare et ord, bare en

enkel assosiasjon, og det gir gjenklang i hele ens indre. Sjelegnisten lever.

Den danske Eckehartutgave gjengir seks av mesterens prekener, hvorav tre allerede eksisterer på norsk i Brynildsens oversettelse. Dessuten Traktaten om Afsondretheden, Belæringens bok og noen Fragmenter. I alt 120 sider.

**Mester Eckehart, prædikener og traktater, oversat og indledet af Aage Marcus.**

St. Ansgars forlag, København 1977.



## FANGER I EL SALVADOR SATT FRI

Kirkelige kretser i El Salvador har nylig fått vite, at deres anstrengelser for å få frigitt to fanger er kronet med hell.

Hernandes Reyes og Carranza Cortes tilhørte en ikke anerkjent fagforening. Da de to forsvant fra sin arbeidsplass, skrev pressen at de var blitt tatt hånd om av politiet. Dette nektet myndighetene.

Kirkelige kretser og menneskerettighetsforkjempere i Storbritannia og i U.S.A. sendte budskap til presidenten i El Salvador, og spurte etter de to fangene. Senere er Reyes og Cortes blitt løslatt.

(Catholic Herald.)



## HELDER CAMARA ÆRESDOKTOR VED UNIVER- SITETET I FIRENZE

Erkebiskop Helder Camara blir 28. november kreert æresdoktor ved Universitetet i Firenze. Erkebiskopene Benelli (Firenze) og Pellegrino (tidligere biskop av Torino) vil delta i høytideligheten. Camara foretar 24.—29. november en foredragsturné i Italia. (KNA)

## UDNÆVNELSER TIL DET PAVELIGE LÆGMANDSRÅD

Vatikanet (NC) — Som omtalt i »katolsk orientering« nr. 3 i år blev det i 1967 opprettede Lægmands koncil ved et »motu proprio« af 16. december 1976 omdannet til Det pavelige Lægmandsråd. Samtidig blev kardinal Opilio Rossi udnævnt til præsident for rådet.

Pave Paul VI ar nu udnævnt de øvrige medlemmer af det nye råd, der har 26 medlemmer, hvoraf de 23 er lægfolk. Halvdelen af rådets medlemmer er fra Den tredje Verden, hvad der har vakt stor tilfredshed mange steder.

Skønt paven havde utdalt, at et rimeligt antal af rådets medlemmer skulle være kvinder, er der alligevel kun udnævnt 9 kvinder til det. Dette har vakt utilfredshed hos mange ledende lægfolk.

Foruden de 26 rådsmedlemmer har paven også udnævnt 20 rådgivere, hvoraf en del er biskopper — for at lette kontakten til kirkens øvrige centraladministration. Blandt rådgiverne befinner sig også dr. Rosemary Goldi, der som omtalt i »katolsk orientering« nr. 5 havde været sekretær for Lægmandskonciliet siden dets opprettelse i 1967. Rosemary Goldi kunne ikke blive sekretær i det nye råd, fordi et paveligt råd — heller ikke et lægmandsråd — ikke kan have en sekretær, der ikke er biskop eller i hvert fald præst.

Formanden for Verdensunionen af katolske Kvindeorganisationer (WUCWO), Elisabeth Lovatt-Dolan, er også blandt rådgiverne ligesom præsidenten for Den internasjonale union af kvindelige Generalsuperiores Sr. Mary Linscott.

(Katolsk Orientering)

## KONVENSIJON MOT BRUK AV GISLER

Internasjonale terrorhandlinger er et problem som FN er sterkt opptatt av. I fjor vedtok Generalforsamlingen at en komité skulle nedsettes for å utarbeide en internasjonal konvensjon mot å bruke gisler som pressmiddel. Arbeidet med konvensjonen er nå i gang.

Komitéen som skal lage utkastet til konvensjon, består av medlemmer fra 35 land, deriblant Danmark og Sverige. Den skal ha sitt første møte i New York fra 1. til 19. august. Generalforsamlingen har anmodet komitéen om å ha utkastet klart før den 20. september.

(«FN-fakta».)

## SKANDINAVISK HJELP TIL AFRIKANSKE FLYKTNINGER

De tre skandinaviske land har bevilget mer enn 20 millioner kroner til flyktningarbeid i det sørlige Afrika. Det var FNs Høykommissær for flyktninger Sadruddin Aga Khan, som anmodet om hjelp, og pengene skal gå til flyktninger fra Sør-Afrika, Sør-Rhodesia (Zimbabwe) og Namibia.

Norges bidrag er på ca. 7,5 millioner kroner. Av dette skal halvannen million brukes til undervisningsformål.

Det er mer enn 56 000 flyktninger fra de tre landene med hvitt mindretallsstyre. De har slått seg ned i Angola, Botswana, Lesotho, Mosambik, Swaziland, Tanzania og Zambia. I tillegg kommer minst 200 000 flyktninger fra Zaire som nå bor i Angola. For å hjelpe disse siste, har Norge gitt en ekstra-bevilgning på 3 millioner kroner, hvorav 2 millioner til Røde Kors' arbeid i Angola.

(FN-fakta)

## Pensjonert prest som lyrikk-debutant

I denne diktsamling har en moden manns livsholdning funnet en variert lyrisk form, alt etter motiv og innhold. Her er muntre, lyse stemninger i rytme som en springende bekk i solen, her tunge og sorgfulle dikt som bærer merker av livets sterke og rensende stunder, her er tankemette dikt hvor et livs visdom er gydt inn, men her er også dikt med bilder fra livet slik det leves på den norske landsbygden.

Dette er Sverre Hovs første diktsamling. Sverre Hov er prest. De siste 25 år før han ble pensjonert, var han sogneprest i Sør-Fron, Hundorp, og det er gudbrandsdalsmålet han betjener seg av i sin diktning.

Sverre Hov  
På havsens botten  
Dikt  
Dreyers Forlag



# Av pressen

## POLENS ÆRKEBISKOP SVINGER RISET OVER MYNDIGHEDERNE

Men er i dag også en varm fortaler for et samarbejde mellem kommunistparti og kirke.

Den polske ærkebiskop Stefan Wyszyński har i overværelse af ti tusind romersk-katolikker meddelt, at hans samtaler med kommunistlederen Edward Gierek den 29. oktober var dikteret af «en polsk biskops samvittighed».

Samtalerne med Gierek blev ifølge den 76-årige biskop foranstaltet efter «mange års grundige overvejelser», og han fandt dem nødvendige af hensyn til «den polske nations interesser og behov».

I et hyrdebrev af 30. oktober — skrevet dagen efter mødet med Gierek — kritiserer Stefan Wyszyński i stærke vendinger den kommunistiske regering for dens «misrøgtede økonomiske politik»: — Man lægger storslåede planer, bygger luksusbyggeri til de offentlige kontorer og anstrenger sig for at eksportere over hele verden. Men glemmer åbenbart, at folk behøver noget at spise hver dag! skriver biskoppen.

Han anfører, at den polske befolkning bør kunne købe brød, kød og mælk «uden at skulle spille tid og helbred på venten i timevis»: — Dette ejendommelige spektakel med de lange madkøer, hvor mødre med spædbørn ofte får lov at vente i flere timer, og de snuskede butikker, hvor nervøse ekspedienter må forsvare sig imod de fortvivlede kunders kritik, — alt dette kræver en snarlig forandring! mener Stefan Wyszyński, hvis hyrdebrev slutter: — Ofte finder man i vort land mennesker, der mangler alt, blot fordi de har været modige nok til at tænke selvstændigt!

Mødet mellem Gierek og Wyszyński den 29. oktober var kirkelederens og kommunistlederens første sammentræf, siden Edward

Gierek overtog partiførerskabet efter Wladislaw Gomulka i december 1970.

### MILDERE TONER

I sin tale til folkeskaren, der var forsamlet ved Skt. Johannes Katedralen i Warszawa, sagde ærkebiskoppen blandt andet, at dialogen for hans eget vedkommende blev dikteret «af en biskops samvittighed, og af en polaks samvittighed»:

— Polen i dag lider af mangel på fødevarer og har store samfundsøkonomiske vanskeligheder at slås med. Kommunistregeringen stikker i fremmed gæld til op over ørerne. Både statens og kirkens ledere har nu anerkendt, at man kun ved forenede anstrengelser kan hjælpe landets 34 millioner indbyggere over problemerne, sagde han.

Stefan Wyszyński blev i 1950'erne fængslet for tre år, anklaget for at trodse de polske kommunistlederes forsøg — under Boleslaw Bierut — på at bryde den katolske kirkes indflydelse og magt.

Ærkebiskoppen gav imidlertid aldrig efter for myndighedernes krav. Siden hans løsladelse i 1956 har kommunisterne langsomt, men sikkert valgt at anerkende det faktum, at katolicismen i Polen har vist sig at være en national samlingsfaktor i langt højere grad end nogen politisk ideologi.

### HOS PAVEN

Ærkebiskoppen, der for nylig er udskrevet fra hospitalet efter en operation, virkede bleg og skrøbelig under sin offentlige optræden, men udtrykte sig kontant og klart i sin 45 minutter lange tale. Umiddelbart efter rejste han til Rom for at præsentere paven for en femårs rapport om den polske kirkes status i det moderne samfund.

Det polske episkopats medlemmer har den opfattelse, at Wyszyński faktisk har kunnet dokumentere betydningsfulde forbedringer i kirkens forhold til Gierekregimet. F.eks. i den senere tid har regeringen, trods de økonomiske genvordigheder, godkendt opførelsen og restaureringen af omkring tyve kirkebygninger. I det tidligere Øst-Preussen har katolikkerne fået tilladelse til at overtage de besiddelser, der før tilhørte de evangeliske kirker her. Katolikkerne i Polen har imidlertid stadig problemer i deres forhold til statsmagten, for eksempel har de ikke lov til at undervise i statens skoler.

Wyszyński har netop gennem episkopatet sekretær ladet meddele, at han er parat til at mødes med USAs præsident Jimmy Carter, hvis præsidenten selv udtrykker ønske herom, når han besøger Warszawa. (AP + KIC)

(Kristelig Dagblad,  
København)

## Unge Norske Katolikkers Forbund Leirer 1978

Juleleiren for aldersgruppen over 18 år: 27.12.77—2.1.78 på Mariaholm.  
Påskeleiren for årets konfirmanter: 20.—26. mars på Mariaholm.  
Juniorleir I for aldersgruppen 10—11 år: 1.—8. juli 78 på Mariaholm.  
Juniorleir II for aldersgruppen 12—13 år: 5.—12. august på Mariaholm.  
Tenleir I aldersgruppen 14—15 år: 23. juni—1. juli på Stella Maris/Mandal.  
Tenleir II for aldersgruppen 16—17 år: 23. juni—1. juli på Mariaholm.  
Nordisk-Interrail for aldersgruppen over 18 år: 24.—31. juli i ASSISI.  
Musikk- og liturgileir 9.—19. jul på Mariaholm. Aldersgrense nedad: 17 år.



GUDSTJENESTER I HELGENE		Stille messe	Høy-messe
OSLO: <i>St. Olavs domkirke</i>	lörd.: 19.00	—	—
Akersveien 1	sønd.: 9.30	11.00	—
tlf. 20 72 26 - 20 72 44	19.00	—	—
<i>St. Hallvard kirke</i> , Fransiskanerne, Enerhauggt. 4, tlf. 67 23 83	8.35	11.00	—
<i>St. Dominikus kirke</i> , Dominikanerne, Neuberggaten 15, tlf. 55 07 71	9.00	11.00	—
<i>Vår Frue Villas kapell</i> , Montebello, Ullernchausséen 52, tlf. 55 81 21	9.00	—	—
<i>Grefsen kapell</i> , Glads vei 23, tlf. 212355	9.00	11.00	—
<i>Lunden kloster</i> , Øvre Lunden, tlf. 212587	9.00	10.00	—
ARENDAL: <i>St. Franciskus kirke</i> , lörd.: 18.30	—	—	—
Tyholmen, tlf. 22 209	sønd.: 8.00	11.00	—
BERGEN: <i>St. Pauls kirke</i> , lörd.: 19.00	—	—	—
Christiesgt. 16, tlf. 21 54 10	sønd.: —	11.00	—
<i>Vår Frue Kirke</i> , Helleveien	10.00	—	—
<i>Florida kapell</i>	19.00	—	—
DRAMMEN: <i>St. Laurentius kirke</i> , Cappelensgt. 1, tlf. 83 20 19	8.30	10.30	—
FREDRIKSTAD: <i>St. Birgitta kirke</i> , Kongensgt. 9, tlf. 11 438	9.00	11.00	—
HALDEN: <i>St. Peters kirke</i> , Kristian V's pl. 1, tlf. 81 168	9.00	10.45	—
HAMAR: <i>St. Torfinns kirke</i> , lörd.: 18.00	—	—	—
Torvgt. 113, tlf. 23 751	sønd.: —	11.00	—
HAUGESUND: <i>St. Josefs kirke</i> , Haraldsgt. 21, tlf. 23 195	—	—	—
HØNEFOSS: <i>St. Theresias kirke</i> , Vesterngt. 5, tlf. 22 381	9.00	11.00	—
KRISTIANSAND S.: <i>St. Ansgar kirke</i> , Kirkegt. 3, tlf. 24 225	lörd.: 18.00	—	—
—	sønd.: —	11.00	—
LILLEHAMMER: <i>Mariakirken</i> , lörd.: 18.00	—	—	—
Weidemannsgate 3 A, tlf. 52 550	sønd.: —	10.00	—
LILLESTRØM: <i>St. Magnus kirke</i> , Romeriksgt. 1, tlf. 71 28 85	9.00	11.15	—
MOSS: <i>St. Mikals kapell</i> , Ryggeveien 24, tlf. 41 038	—	—	—
PORSGRUNN: <i>Vår Frue kirke</i> , Sverresgt. 26, tlf. 50 793	8.30	11.00	—
STABEKK: <i>Maria kirke</i> , Nyveien 17, tlf. 53 77 35	8.30	10.45	—
—	19.00	—	—
<i>Eikeli kirke</i> , Veståsen 20, tlf. 24 25 69	—	9.30	—
STAVANGER: <i>St. Sviithuns kirke</i> , Dronningens gt. 8, tlf. 25 534	8.30	10.45	—
—	9.30	—	—
TØNSBERG: <i>St. Olavs kirke</i> , Sandefjordsgt. 1, tlf. 11 949	—	11.00	—
TRONDHEIM: <i>St. Olavs kirke</i> , Prinsensgt. 2a2	8.45	11.00	—
Biskopen og prestegården, tlf. 21 214	19.00	—	—
<i>St. Elisabeth hospital</i> , Ila, tlf. 21 670 ..	6.15	—	—
KRISTIANSUND N.: <i>St. Eysteins kirke</i> , Flinteggt. 5, tlf. 72 779	8.00	11.00	—
LEVANGER: <i>St. Torfinns kirke</i> og <i>St. Eystens sykehjem</i> , Jernbaneggt. 29	—	11.00	—
MOLDE: <i>St. Sunniva kirke</i> , Parkveien 23, tlf. 51 467	8.30	11.00	—
ALESUND: <i>Vår Frue kirke</i> , Nørvesund, tlf. 37 558	8.30	11.00	—
TROMSØ: <i>Vår Frue kirke</i> , Storgt. 94, Sogneprestens tlf. 84 277	lörd.: 18.00	—	—
—	sønd.: —	11.00	—
<i>St. Elisabethsøstrene</i> , Balsfjordgt. 35, tlf. 81 487	—	—	—
—	sønd.: 8.00	—	—
BODØ: <i>St. Eystens kirke</i> , Hernesveien 22, tlf. 81 487	8.15	10.30	—
HAMMERFEST: <i>St. Mikael kirke</i> , Salsgt. 52, tlf. 11 447 (1. VII—31. VIII	19.00	11.00	—
St. Elisabeth Institut, tlf. 11 392)	8.00	—	—
HARSTAD: <i>St. Sunniva kirke</i> , Skolegt. 4, tlf. 61 501	8.00	10.30	—
NARVIK: <i>Kristi Kongekirken</i> , Håreksgt. 82	—	18.30	—
SELFORS: <i>Vår Frelser kirke</i> , Skipper Nilsensgt. 21, tlf. 52 072	—	11.00	—

## Jule- og nyttårgudstjenester i Oslo og Bærum

### ST. OLAVS DOMKIRKE Akersvn. 1

Torsdag 22. des.: Kl. 19.00: Botsandakt og skriftemål.

Lordag 24. des. Julaften: Kl. 24.00: Midnattsmesse ved biskop Gran.

Søndag 25. des. Første juledag: Kl. 9.30, 11.00 og 19.00: Messe. I høyressen kl. 11.00 preker biskop Gran.

Mandag 26. des. Annen juledag: Eneste messe kl. 11.00.

Lordag 31. des. Nyttårsaften: Kl. 18.00: Takkeandakt med preken ved biskop Gran.

Søndag 1. jan. Første nyttårsdag: Messer: Kl. 9.30, 11.00 og 19.00.



### ST. HALLVARDS KIRKE, Enerhauggt. 4.

Tirdag 20. des. Kl. 19.00: Botsandakt.

Lordag 24. des., Julaften: Kl. 14.00: Barnegudstjeneste med messe og kommunion. St. Hallvardguttene synger. Barna anmodes om å ta med sin gave til Caritasprosjektet for handicappede barn i Saigon. Kl. 23.00: Merk tiden: MIDNATTS-MESSE.

Søndag 25. des., 1. juledag: Ingen frommesse eller aftenmesse. Kl. 9.30: Messe i kapellet hos St. Elisabethsøstrene på Nordstrand. Kl. 11.00: Høymesse.

Mandag 26. des., 2. juledag: Kl. 11: Sangmesse.

Lordag 31. des., nyttårsaften: Kl. 18.00: Takkeandakt ved biskop Gran i St. Olavs domkirke som fellesgudstjeneste for våre katolske menigheter i Oslo.

Søndag 1. jan., 1. nyttårsdag, som på vanlige søndager.



### ST. DOMINIKUS KIRKE, Neuberggt. 15.

Lordag 24. des., Julaften: Kl. 16.00: Barnegudstjeneste. Kl. 23.00: Matutin. Kl. 24.00: Midnattsmesse.

Søndag 25. des., 1. juledag: Kl. 11.00: Høymesse.

Mandag 26. des., 2. juledag: Kl. 11.00: Messe.

Søndag 1. jan.: Vanlige søndagsmesse-tider, men ingen messe kl. 9.00.

### GREFSEN KAPELL, Gladsvei 23.

Julaften: Kl. 23: Midnattsmesse.

1. Juledag: Kl. 9: Stille messe. Kl. 11: Høymesse.

2. Juledag: Kl. 9: Stille messe.

1. Nyttårsdag: Kl. 9.00: Stille messe. Kl. 11.00: Høymesse.



### MARIAKIRKEN, Nyveien 17, Stabekk.

Julaften: Kl. 16.00: Barnegudstjeneste. Kl. 24.00: Midnattsmesse.

1. juledag: Kl. 8.30: Fromesse.

Kl. 10.45: Høymesse. Kl. 19.00: Aftenmesse (engelsk).

2. juledag: Kl. 10.45: Høymesse.

MERK: I dag ingen frommesse eller aftenmesse.

1. nyttårsdag: Vanlige søndagsmesse-tider.

### EIKELI KIRKE

Julaften: Kl. 16.00: Barnegudstjeneste. Kl. 24.00: Midnattsmesse (engelsk).

1. Juledag: Kl. 9.30: Høymesse. Kl. 10.30: Høymesse (engelsk).

2. juledag: Kl. 9.30: Høymesse. Kl. 10.30: Høymesse (engelsk).

1. nyttårsdag: Vanlige søndagsmesse-tider.



### LUNDEN KLOSTER, Øvre Lunden 5.

Julaften: Kl. 12.30: Messe. Kl. 18: Vesper. Kl. 23: Matutin. Kl. 24: Midnattsmesse.

1. Juledag: Kl. 11: Høymesse. Kl. 18.30: Vesper.

2. juledag: Kl. 10.00: Høymesse. Kl. 18.30: Vesper.

Nyttårsaften: Kl. 24: Matutin.

Nyttårsdag: Kl. 11: Høymesse. Kl. 18.30: Vesper.



### VOR FRUE VILLAS KAPELL, Montebello, Ullernchausséen 52.

Julaften: Kl. 24.00: Midnattsmesse.

1. juledag: Ingen messe.

2. Juledag: Kl. 9.00: Messe.



# CARITAS...

(Forts. fra side 3)

nisasjoner som «Das Diaspora-komisariat der deutschen Bischöfe» og Bonifatiuswerk, Paderborn og Ans-

gars-Werk i forskjellige tyske bispedømmer.

Biskop Gran reiste sist i november til Roma på et møte i CCEE, de europeiske bispekonferansers samarbeids-

organisasjon. I april holder den og den tilsvarende organisasjon for evangeliske kirker et møte i Chantilly for å drøfte spørsmål om økumenikk og rettferdighet (i forbindelse med Helsinki- og Beograd-konferansene).

## Åpningstider i desember:



28.11— 9.12: kl. 9.00—17.00  
12.12—23.12: kl. 9.00—18.00  
lørdager kl. 9.00—15.00  
JULAFTEN ÅPENT kl. 9.00—12.00  
Stengt mellom Jul og Nyttår



Nå har vi det største utvalget i:

Staller, krybbefigurer, madonnastatuer, ikoner, iconographie fra Chevetogne, kors, krusifikser og annen religiøs kunst fra Tyskland, Frankrike, Italia.

### Kalendere:

Hummelkalendere, Ikonkalendere, Madonnakalendere, Middelalderkalendere, Orgelkalendere, Pauluskalendere — tysk og fransk, Mon Agenda, Butzon & Berkers Taschenkalender, Steigerwaldkalender.

### Plater:

Gregoriansk-, ortodoks kirkemusikk, julemusikk fra hele verden, klassisk musikk og folkemusikk. Stort utvalg fra Folkways.

### Julekort, røkelse, trekull, røkelseskar.

Og først og sist: BØKER!

### Gavebøker i år:

Tito Colliander: Nya Valamo, kr. 95.—.

De Fire Evangelier, ill. av Ørnulf Ranheimsæter, kr. 138.—.

Roar Hauglid: Norske Stavkirker — Dekor og Utstyr, kr. 335.—.

Roar Hauglid: Norske Stavkirker — Historisk Bakgrunn og Utvikling, kr. 385.—.

Draumkvedet, ill. av Anne-Lise Knoff, kr. 150.—.

Anne-Lise Knoff: Sett Gjennom Gullbriller, kr. 76.—.

Gott sprach zu Abraham, Text: C. Westermann, Bild: E. Lessing, kr. 110.—.

Jesus Gottessohn, Text: E. Weiler, Bild: E. Lessing, kr. 127.—.

Stewart Perowne: Die Reisen des Apostels Paulus, kr. 136.—.

### For barna:

Jesus fra Nazaret, kr. 38.—.

Lukas forteller om Julen, kr. 38.—.

Pieter Brueghel: Babels Tårn, fortalt for barn av Kaare Sakariassen, kr. 37.50.

Pieter Brueghel: Markedsdag i landsbyen, kr. 37.50.

Anne de Vries: Barnas Bibel, kr. 40.—.

### For de minste:

I begynnelsen, kr. 12.—.

Abraham, kr. 12.—.

Jesus blir født, kr. 12.—.

Den barmhjertige Samaritan, kr. 12.—.

Sakkeus, kr. 12.—.

KOM MENS UTVALGET ER STØRST!

**ST. OLAV BOKHANDEL A/S**  
Akersveien 5, Oslo 1. Tlf. 20 72 48

## JULETRIFEST

For voksne: Fredag 6. januar kl. 19.30

For barn: Lørdag 7. januar kl. 17.00

ST. HALLVARD MENIGHETSLOKALE

## JULETRIFEST

for barn og voksne

i St. Olavs menighets lokale, Akersv. 5,

SØNDAG 8. JANUAR etter høymessen

med barnepreken og julesanger, som begynner kl. 11.

Entré i salen kr. 5 til bevertning og poser for barna.



## FYRINGSOLJE

brukes av

St. Dominikus kirke	}	Oslo
Lunden kloster		
St. Elisabethsøstrenes Pleiehjem	}	Oslo
Sta. Katarinahjemmet		
St. Olavs kirke		
Bispegården		
St. Joseph's Institutt	}	Arendal
Vor Frue Hosp. Nerveavd.		
St. Franciskus Kirke	}	Arendal
St. Franciskus Hosp.		
St. Pauls Kirke		
Vår Frue Kirke	}	Bergen
Marias Minde		
St. Franciskusøstrenes Moderhus	}	Bergen
Øyenklinikken		
St. Josephs Hosp., Drammen	}	Hamar
St. Torfinns Klinik, Hamar		
St. Elisabeth Inst.	}	Hammerfest
St. Mikals Kirke		
St. Mikals prestegård	}	Hønefoss
St. Theresia Hosp.		
St. Franciskus Hosp.	}	Lillestrøm
St. Magnus Kirke		
St. Magnus presteg.	}	Lillestrøm
St. Elisabeths Hosp.		
Vår Frue Kirke	}	Tromsø
Bispegården		
St. Olavs Kirke, Bispegården	}	Trondheim
St. Olavs Kirke		
St. Olavs Prestegård	}	Tønsberg
St. Olavs Klinik		

Ved bestilling av olje:

Oslo 19 12 00 - Service 19 12 20



# Nyheter

## RAMSEY OM FORHOLDET MELLOM ANGLIKANSK OG ROMERSK-KATOLSK

7. november holdt forhenværende erkebiskop av Canterbury, Dr. Michael Ramsey, den første Cardinal Heenan Memorial Lecture om Økumenisme på Heythrop College, London. Ramsey ga en oversikt over utviklingen i forholdet mellom anglikanere og romersk-katolske i de siste 20 år og minnet om at før Vatikan II ble selv høflighets-utvekslinger mellom lederne for kirkene mislikt av katolikkene og kalt «indifferentisme». Lord Ramsey viste hele tiden til dokumentene fra Vatikan II, og påpekte hvordan konsilet integrerte mange elementer nødvendige for en avbalansert ekklesiologi ved å understreke sannheten i kristenlivet, Kirkens eskatologiske dimensjon, ved å sette mariologien inn i kristologiens ramme, og ved en fornyet respekt for øst-kirkens åndelige skatter. Denne tilbakevenden til en avbalansert ekklesiologi hadde enorm betydning for målet, som er en endelig gjenforening av kirkene.

I det han viste til Anglikansk-romersk-katolske forbindelser, husket Ramsey hvordan han ble varm og hjertet da Pave Paul ved kanoniseringen av de 40 engelske martyrer talte om Church of England som «vår kjære søster-kirke». Ramsey siterte med anerkjennelse Kardinal Mercier som under Malines-samtalene med Lord Halifax beskrev målet for det økumeniske arbeid som «Ecclesia Anglicana forenet (med Roma), ikke oppslukt.»

(The Tablet.)

*Erkebiskop Ramsey og Kardinal Hume på Heythrop.*

BERGEN

1/8 Kr. Madsens Bok- og Papirhandel

Bryggen 5 - Loppen - Telefon 11 482

BERGEN

**HOPSDAL & DAHL A/S**  
Aut. Installatør, TV-, Radio-  
og Utstysforretning  
TORNØEGARDEN - BERGEN

**K. & J. SOLHEIM**  
Kjøtt - Pålegg - Delikatesser  
Egen Pølsefabrikk  
Tlf. 99 016 Bergen  
Solheimgt. 25

**ERLING KRAGE A/S**

PRYD- OG BRUKSKUNST

Bergen

Telefon central 14 110

Telegramadresse: «Kjell»

*Eches Færrehandel*

NYGARDSGT. 19

FORSIKRINGSAKTIESELSKAPET **VESTA** LIVSFORSIKRINGSSKAPET **HYGEA**

MED TANKE PÅ FREMTIDEN

DRAMMEN

**GUSTAV THIELEMANN**

Pølse- og hermetikkfabrikk

Tlf. 83 41 84 - DRAMMEN

**GUSTAV BØHM & SØN A/S**

Bakeri og Konditori

Drammen

**ARIL EDVARSDEN I  
KATOLSK KIRKE**

Evangelist Aril Edvarsdén, leder for pinsevennenes sentrum «Sarons dal» i Kvinesdal, holdt 21. november et foredrag i Sankt Dominikus Kirke i Oslo i rammen av dominikanernes høstprogram: «Enheten i den hellige ånd.» Begivenheten vakte endel interesse i Oslo



FREDRIKSTAD

**EDVARDSSEN & NORHEIM A/S**

Autorisert installatør  
Radio og Elektrisk utstyr

Tlf. 11 220 - Fredrikstad

**ØSTFOLDMEIERIET**

Avd. Fredrikstad

**C. HANSSENS**

Trykkeri og Bokbinderi

Tlf. 13 056  
FREDRIKSTAD

pressen, da pinsevenner ikke tidligere har fått ta ordet i katolske kirker i Norge. Aril Edvardsen har imidlertid mange kontakter med «karismatiske» katolikker i utlandet, bl.a. med kardinal Suenens.

Mest oppmerksomhet viet pressen representanter for «hedningesamfunnet», som forsøker å følge Edvardsen, og som hadde en representant på kirketrappen iført djevlhorn.

Aril Edvardsen holdt imidlertid et levende foredrag om murer mellom menneskegrupper og kirkesamfunn, uten å bli forstyrret. NRK tok opptak fra foredraget til en aktualitets-sending.

### ORDENSSØSTRE ER IKKE BUTIKK-TYVER

I den første uke av november meldte tysk presse, at 117 ordenssøstre var blitt grepet for butikk-tyveri i et stormagasin i München. Det viser seg at dette er en misforståelse. En talsmann for magasinet hadde snakket om «kutte-effekt», dvs. muligheten for å skjule stjalne gjenstander i vide klær. Dette er så blitt til en historie om ordenssøstre som butikk-tyver. Den tyske presse dementerer nå sin historie. (Pressediens des Sekretariats der Deutschen Bishofskonferenz).

### FEM HUNDREDE KVINNER,

— politiske fangers hustruer og mødre i Argentina — har bedt paven gå i forbønn for seg overfor militærjuntaen. I sitt brev til paven sier de, at ikke engang Argentinas Bispekonferanse har vært i stand til å hjelpe. Det har bedt paven undersøke omstendighetene og kreve en rettsak. Ifølge Amnesty International og andre organisasjoner er mer enn 3 500 mennesker, deriblant prester, semina-

OSLO

# Galligani

Gaver, Pryd- og brukskunst  
Med tre forretninger i sentrum.  
Vika Terrassen — Stortingsgt. 22 — N. Slottsgt. 25

## T. S. JACOBSEN

BEGRAVELSESBYRA

Ullevålsvn. 1 - Oslo

Privat 55 77 87 - 69 43 72  
Tlf. 20 79 06 - 20 79 05

Allslags snekkerarbeid utføres

**REIDAR MYRVOLD & SØN**

Gladsvei 23, Grefsen  
Tlf. 21 18 32

MALERMESTER

utfører allslags maler- og tapetserarbeider

**Georg og Otto Foerster**

Tlf. 21 69 06



Byggevarer - Beslag - Ovner  
Verktøy - Fliser - Linoleum  
Tapeter - Farvehandelvarer  
Kjøkkenutstyr

## THIIS & CO. AS

Haakon VII's gt. 1, Oslo  
Sentralbord 41 77 30

THRONSEN & CO.

BOKTRYKKERI

Bernh. Getzgt. 3 b, Oslo  
Telefon 20 40 02 - 20 70 02



Spesialforretningen i  
RUSTFRITTE STÅLARTIKLER  
KNUT JUUL CHRISTIANSEN  
Wesselsgt. 3 (indre gård) - Oslo 1

Telefon  
(02) 33 36 24      Telegr.adr.:  
33 55 25      Rustfriknut



# SUNDE & LIE

RØRLEGGEBEDRIFT A/S

Ulvenveien 89 - Oslo 5 - Tlf. (02) 33 72 70 / 67 77 84

rister og leg-ledere drept, og 5 000—6 000 er arrestert siden oppsvingen i guerillia-aktiviteten i 1974 og den påfølgende mot-offensiv fra sikkerhetsstyrkenes og para-militære grupper side. Mange av de arresterte eller kidnappede er stadig savnede.

(The Tablet.)

## ST. OLAV

I SKANDINAVIA KR. 70 - .

I UTLANDET KR. 80 - .





film:

## A BRIDGE TOO FAR

En ny krigsfilm er laget, og vises for tiden her i landet. Det er selvfølgelig «A Bridge too far» det er snakk om.

Denne mammutfilmen presenterer redslene ved Arnhem under siste krig, der tusener av soldater døde på grunn av utilstrekkelig planlegging.

Som kjent prøvde de allierte under krigens siste fase midt i 1944 å lukke ringen enda kraftigere rundt Tyskland ved å sette inn fallskjermtropper bak tyskernes linjer. Fremstøtet ble betegnet som «90 % vellykket», men til dags dato har man ikke kunnet bli enig om operasjon «Market Garden», som aksjonen ble kalt, egentlig var så vellykket eller om den var en gedigen fiasko.

«A Bridge too far» makter ikke å klargjøre denne konflikten. Historisk bringer filmen således lite nytenkning. Om den skal ha noen verdi, må denne derfor ligge i de tekniske pres-tasjonene.

Men også her er det svikt. Riktignok blir all elendigheten slått opp i widescreen med utallige filmsuperstars som tause, mandige og kalde helter, men dybde i personkarakteristikene er ikke akkurat det mest slående trekk ved filmen. Snarere

## BESTILLINGSSEDDER

«St. Olav» bes sendt til

Navn .....

Adresse .....

6 måneder / 1 år.

Nytt abonnement / fornyelse.

Kr. 35,— / Kr. 70,— / Kr. 80,—(utlandet utenfor Skandinavia) følger vedlagt som sjekk / sendes postgirokonto 20 46 480.

Stryk det som ikke passer.

Sendes Ekspedisjonen, Tidsskriftet St. Olav, Akersvn. 5, Oslo 1.

tvert i mot, typene blir så ensidige at filmen etter hvert blir temmelig kjedelig.

Hva er det så igjen som kan rettferdiggjøre at man lager en slik gigantfilm? Produsentene hevder selv at noe av det viktigste ved filmen er at den presenterer krigen slik den er, i all sin gru og redsel.

Og det er riktig. Sjelden har vi sett en så ekstrem dveling ved blodige detaljer og vold. Sjelden har vi fått så mye tragedie brettet ut for vårt ansikt i kinosalen. Sjelden har publikum blitt så sterkt oppfordret til å sitte behagelig tilbake i stolen og oppleve så mye krig. Og dermed skulle altså alt være bra. Vi har fått en krigsfilm som ikke skjuler noe.

Jeg har vanskelig for å forstå hva det skal tjene til å skyve alle disse

inntrykkene ned i publikum. Krigen blir jo ikke mindre gruffull fordi om vi får den kunstferdig gjengitt i et anfall av Hollywoodsk gigantomani.

Jeg kan ikke se at «A Bridge too far» representerer noe som helst positivt. Kunstnerisk sett hever den seg neppe over tradisjonelle krigsfilmer, historisk sett er den ufullstendig. Det eneste som står tilbake blir en meningsløs filmatisk grafing i vold.

Og det kan publikum godt være foruten.

*Christian Boe Astrup*

REDAKSJONEN

AVSLUTTET

25. NOVEMBER

# ST. OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT FOR RELIGION OG KULTUR

Redaksjon: f. Arne Fjeld (ansv.) og Marianne Gunnarsjaa

Faste medarbeidere: f. Kjell Arild Pollestad, Per Bang

Redaksjonens adresse: Akersveien 5, Oslo 1, telefon 20 72 26

Ekspedisjon og forlag: Akersveien 5, Oslo 1

Kontortid 9—16. Lørdag 9—14. Telefon 20 72 48

Abonnement (direkte ell. gjennom postkontorene). Kr. 70 pr. år.

Kr. 35 1/2 år. Utlandet (ikke Skandinavia) kr. 80.

Annonser: 10 dager før utg.dagen. 24 nr. årlig. - Postgiro: 20 46 480